

Viak Fellman.

Dr. Morten Luther Duodaštusak

Ripai ja basse mallasi birra.

Kommunion-girje lutheralaš kristalažai varas,

maid čokki ja Samas jorggalatti

J. N. Skaar,

Bisma.

Atte mon oapatam ja sardnedam Ibmel
rievtes ja buttes sane, dam ala mon
bijam mu sillum banttan.

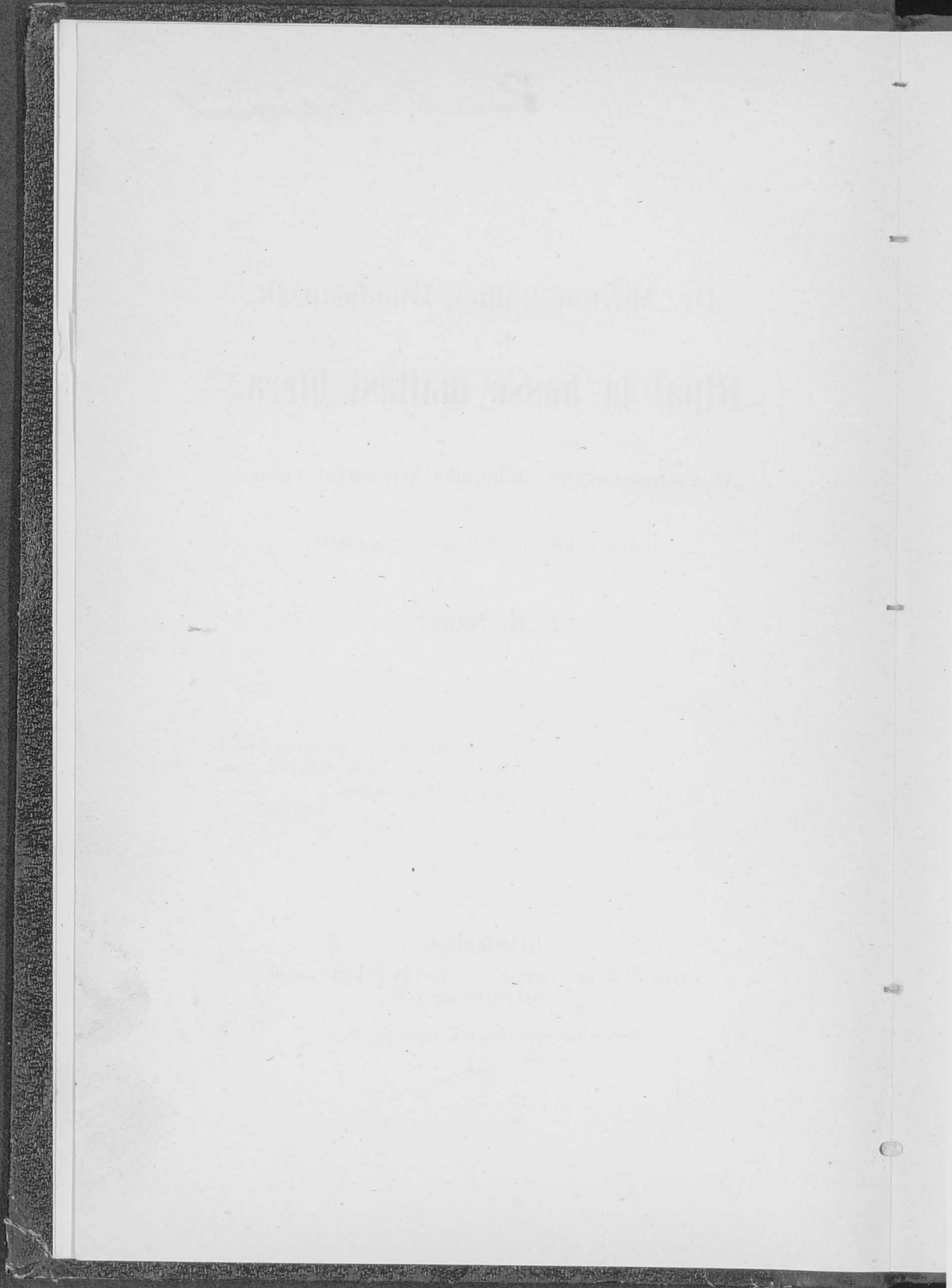
Luther.

Kristianiast.

Prentedattum kristalaš oappo- ja rokkus-girjid
prentedattum--sarvest.

Prenteduvvum Grøndahl ja barne lutte.

1888.

Mu rakis Sabmelažak!

Dam ucca girjača læm mon muttom jagi gæčest
čokkim Dr. Morten Luthér čallagin ja jorggalam
dam Darogilli. Mu ja din usteb seminaroudast-
čuozžo Qvigstad læ dal jorggalam dam Samas,
vai di maidai oažžobetet dam lokkat ja ibmerdet.
De mon rokkadalam dist, vai di vuostaivaldašeidek
dam nuftgo addaldaga, mi læ geiggijuvvum
digjidi rakislaš giedain, ja vai di logašeidek
dam višsalvuodain ja darkkelvuodain, nuft atte
di oappabetet adnet daid mavsolaš ripaid ja dam
allagelbolaš altar sakramenta din divrraset ostu-
juvvum sieloidædek audogassan dakkujubmen.

Ibmel buristsivdnedifči din buokaid ja addaši
su vaibmolađesvuodas, rafhes ja rakisvuodas šaddat
digjidi valljogasat oassen! Amen.

Tromsast čallujuvvum juovlla-ækkedest 1886.

J. N. Skaar,
Sabmelažai bisma.

The Last Judgment

This is a page from a manuscript, possibly a book of hours or a liturgical text, featuring a large, faint title at the top. The main body of the page contains several lines of text, which are extremely faded and illegible. The text appears to be arranged in a single column, with some lines possibly starting with large initials or decorative flourishes. The overall appearance is that of an aged, low-contrast document.

Jesusa nammi. Amen.

I.

Ripai ja suddoi andagassi cækkema birra.

Ripak sistesek dollek guokte oase; nubbe oasse læ dat, atte olmuš dovdasta suddos; nubbe oasse læ fast, atte olmuš vuostaivaldda suddoi andagassi cækkema daihe andagassi addujume rippa-ačest dego Ibmelest aldes ja i æpped i ollingerak, mutto ósko nannoset, atte suddok daggo bokte læk andagassi addujuvvum Ibmel oudast, gutte læ almest.

Vuostaš oasse læ min barggo ja dakko, atte mon vaidam suddom ja anotam jedđitusa ja apasmattujume mu sillusam. Nubbe oasse læ daggar dakko, maid Ibmel dakka, go son sanes bokte, maid son læ bigjam olbmu njalbmai, čoavdda mu mu suddoin erit. Dam guokte oase galggap mi burist ærotet ja adnet min dakkomek halbhen, mutto Ibmel sane allagen ja stuoresen æpge galga mannat dokko daina jurddagin, atte mi aiggop dakkat ja addet Ibmeli ovta mavsolaš dago, mutto dušše sust oažžom ja vuostaivalddem varas. Ik don darbaš hoattet ja cækket, man ibmelbalolaš daihe baha don læk, mutto dat čuožžo dast, atte

don vaidak du hæðad ja divtak ječad væketuvvut, nuft atte don satak oažžot ilolaš vaimo ja buore oamedovdo.

Ripak d. 1. suddo-dovdastus. Čallagest sardnujuvvu golmalagaš ripai birra. Vuostaš ripak dakkujuvvujek Ibmel oudast. Dai birra cælkka profeta David, salm. 32, 5: Mon dovdstim dudnji mu suddom imge čiekkam mu værredakkom; mon celkkim: mon aigom dovdstet mu bagjelduolbmamidam Hærrai, ja don andagassi luittik mu suddom værredago. Dak ripak læk nuft erinoamaš darbašlažak, atte dak æi berre vajaldattujuvvut æi guđege bodda, mutto bišet nuft gukka go kristalaš ælla. Dastgo jos mi galgap læt kristalažak, de gaibbeduvvu dat, atte mi dovdstep ječaidæmek suddogassan ja anotep armo.

Dat læ gal okta ovdulaš ašše, atte dat, gutte læ ibmelbalolaš Ibmel oudast, ja gæst læ Bassevuoigna, galgga cækket, atte son læ suddogas. Dat læ daddeke riehta; son dovdsta, mi son læ læmaš ja vela ain læ. Sust læ Bassevuoigna; mutto son læ almake oažes diti suddogas; damditi vaiddalek buok basse olbuk sagga sin oažesek bagjel. Guoktelažak maidai celkkek, atte si læk suddogasak; mutto go æra olbuk celkkek dam sin birra, de æi si dato dam gullat. Mutto jos olmuš cælkka dam daidi basse olbuidi, daihe jos Ibmel ranggo sin suddo diti, de dak celkkek: Duodai, dat læ duotta. — Dak ripak læk Ibmelest ravvijuvvum ja læk darbašlažak, ja obba mailbme læ gædnegas daid dakkat; mutto i oktage daga daid ærebgo dak kristalažak.

Juokke kristalaš olmuš galgga dalle, oud-

dalgo son dovdasta suddoides bappi, stuora viš-
šalvuodain dakkat ripaides Ibmel Hærra oudast ja
duodalažat ja vuoiggadlažat ouddan bigjat su Ib-
melvuoda majesteta ouddi buok su rikkoses ja
suddos, maggar miela son læ adnam, ja moft son
læ vagjolam. Su suddolaš, baha jurddagides
galgga son maidai dovdastet Ibmeli, nuft ædnagid
go son matta muittet, ja son galgga dovdastet,
dego son lifēi sarnodæmen su buok dovdosæmus
ustebin.

Nubbek ripak dakkjuvvujek lagamuža
oudast ja læk rakisvuoda ripak, nuftgo vuostaš
ripak læk osko ripak. Dai birra læ čallujuvvum
Jakoba girjest (5, 16): Dovdasteket bagjelduolb-
mamid gutteg guimidasadek. Dak læk daggar
ripak, atte go muttom læ dakkam guoibmasis
boastot, de son galgga sudnji dam dovdastet,
nuftgo Kristus cælkka Mat. 5, 23—25: Go don
læk oaffaruššame du addaldagad altar ala ja
muittak dobbe, atte du vielljat adna maidege
unokasvuodaid du vuostai, de guođe du addalda-
gad dasa altar ouddi, ja mana dokko, soabat vuost
ječad du vieljainad, ja boađe dasto ja oaffaruša
du addaldagad! Læge farga soabalaš du vašala-
žainad, dam bodda go don læk suina matke alde
j. n. v. Dast son gaibbeda, sikke atte dat, gutte
læ værranattam guoimes, galgga andagassi anotet,
ja atte dat, gæst anotuvvu, galgga guoibmasis
andagassi addet. Dak ripak læk maidai darbaš-
lažak ja ravvijuvvum nuftgo dak oudeb ripak;
dastgo Ibmel i aigo læt gæsage armolaš ige addet
sudnji suddo andagassi, muđoigo songe adda laga-
mužžasis andagassi. Ige læk oskoge daggar go

dat galgga læt, go dat i guodde dam šaddo, atte olmuš adda lagamužžasis andagassi ja anota andagassi.

Æreb dai bæivalaš ja darbašlaš ripai læk maidai čiegos ripak, mak dakkujuvvujek muttom vielja oudast čikkosest, ja dak galggek dasa adnujuvvut, atte mi, go mikkege erinoamačid min dædda daihe vaiveda, nuft atte mi guoddaluvvup æpge mate gavdnat rafhe daihe dovddap ječaidæmek raššen oskostæmek, de vaiddep dam muttom villji oažžom varas rađe, jedđitusa ja famo, goas ja nuft davja go mi dattop. Daid ripaid dakkat i galga oktage baggijuvvut, mutto adnet daid ævtodatost, dainago dat læ stuora avkken ja mavsolaš ašše. Ibmel i bagge du dovdstet oskost sudnji daihe rakisvuodast lagamužži, go don ik dato šaddat audogassan ikge fuola su armost. Ige son dato damge, atte don manak ja dagak dam, go dagak dam vuoste-mielain ja halotesvuodain; mutto son datto, atte don galgak dam dakkat ješ aldad, vaimod rakisvuodain ja haloin. Nuft son i bagge du dakkat čiegos ripaidge bapa oudast, jos dust i aldad læk dasa hallo ikge bivde suddoi andagassi cælkema. Jos don dagak dam vuoste-mielain, de buoreb læ, atte don dam dagakættai guodak. Dastgo Ibmel lusa i mate oktage boattet ærebgo dat, gutte ævtomielast boatta. Jos don dagak dam dušše ravvaga diti, de don dagak boastot.

Mutto vaiko i oktage læk baggijuvvum čiegos ripaid dakkat, de læ goitge nævotatte ja buorre. Dast læ vuostačedin dat basse ruossa, d. l. dat hæpad, atte olmuš mielastes almostatta suddos

nubbe olmui ja guoddala ješ ječas. Dat læ mavsolaš bitta dam basse ruosast. Vuoi, jos mi diedašeimek, maggar rangaštusast mi bestujuvvup erit daggar ævtodatolaš hæpad ruvsudæme bokte, ja maggar armolaš Ibmela dat bukta, go olmuš vuoleđa ja vuollanatta ječas sudnji gudnen, de mi rogggašeimek ripaid ædnamest bajas ja viežašeimek dam, vaiko jos dak lifce duhat mila duokken. Obba čala duodašta dam birra, moft Ibmel læ vuollegaš olmui armolaš ja buorre. Vuollegašvuotta i læk mikkege æra go atte olmuš šadda duššen ja hæpad vuollai. Mutto i oktage mate aibas duššen šaddat alma suddoides almostattekættai; dastgo vuollegašvuotta biktasi ja vugi dafhost i læk ollo væra. Imge dieđe, lægo riehta ælle oskoge dam olbmust, gutte i dato gillat dam mađe, atte son olbmu oudast šadda hæpad vuollai, ja guoddet nuft ucca bittača dam basse ruosast, go goit juokke kristalaš fertte guoddet ruosa, jos son galgga šaddat audogassan ja su osko cævceet gæččalumes.

Ripak læk vela erinoamačæt mavsolažak suddoi andagassi cælkema diti, d. l. atte du lagamuš Ibmel sajest cælkka dudnji suddoi andagassi addujume, mast læ nu olles fabmo, dego Ibmel ješ cælkaši migjidi dam. Alma dat galgaši læt migjidi jedđiglaš. Mutto dam birra sardnujuvvu æmbo maŋŋel.

Dust læ dasa vela dat avkke, atte don ripain matak almotet buok, mi dust vaillo, ja oažžot rađe dam vuostai. Jos vela æra ašše i livčege, ja jos vela Ibmel ješ dast i sarnušege, de im mon almake mielastam datuše læt daitaga,

jura dam aše diti, atte mon dast matam almotet ja vaddet vielljasam, mi mu vaimo dædda. Dastgo dat læ varnotes dille, go oamedovddo læ losidattujuvvum daihe balost ige dieðe aldsesis maidege raðid daihe jedðitusaid. Damditi dat læ buorre ja jedðijægje dakko, go guovtes boatteba okti, ja nubbe adda nubbai raðe, væke ja jedðitusa, ja dakkujuvvu čabba, vieljalaš ja rakislaš lakkai: nubbe almota davdas, ja de nubbe buoreda guoimes havid. Damditi im mon datuše læt daitaga huok mailme davveri oudast. Vaiko æi dak galga goččujuvvut, amas olmuš adnet oamedovdo vaive dam aše diti, dego olmuš ferttiši dovdastet, ouddalgo son altari manna, de æi dak galga goitge bagjelgeččujuvvut; ik don mate gullat lbmel sane ila ollo daihe cieggadet dam vaibmoi nuft čiegnalet, atte dat i sataše dakkujuvvut vela sagga buorebut.

Duodai, čiegos ripaid mon im dato diktet ovtaget valddet must erit imge mon addaše daid huok mailme davveri oudast; dastgo mon dieðam, maggar famo ja jedðitusa dak læk munji addam. I oktage dieðe, maid čiegos ripak vegjek ærebgo dat, gutte davja fertte doarrot ja soattat bærgalagain. Mon lifčim aigga juo vuittujuvvum ja sorbmijuvvum bærgalagast, jos dak ripak æi livče bajasdoallam mu. Dastgo ollo æppedatte ja varalaš dilek læk, mai siste olmuš i ibmerd ječas. Go son dal læ daggar æppadusast ige dieðe maidege raðid, de valdda vieljas sierranassi ja vadda sudnji hædes, hægjovuodas, æppe-oskos ja suddos ja bivdda sust jedðitusa ja raðe. Dastgo maidbe dat

su vahagatta, atte son vuoleda ječas uccanaš lagamužas oudast*).

Dasto læk ripak vela daidi ovtagærddasaš rippa-manaidi avkken, go olmuš daggo bokte bæssa sin oapatet ja vuttivalddet, moft si oskuk, rokkadallek j. n. v. Dæmditi mon læm cælkkam, atte i oktage galga luittujuvvut altari, mudoigo dietta eilggit, maid son vuostaivaldda, ja manne son dokko manna. Dastgo dainago dak rakis nuorak bæivalažat bajas šaddek, ja albmug uccan ibmerda, bisotep mi daggar asatusa, vai bessek bajasgessujuvvut kristalaš bagadusa ja ibmardusa siste. Ja dak ripak æi dakkujuvvu dušše dam diti, vai dovdastek suddo, mutto vai si šaddek gačaduvvut, sattekgo si Ačče-min, osko artikkalid, loge bakkoma ja mi vel ain læ katekismusast. Dastgo mi læp gal doviddam, man uccan albmug ja nuorak oppek sarnest, go æi sierranassi jerrujuvvu ja gačaduvvu. Mutto goas dat šadda vuokkasæbbut, ja goas dat læ darbašlažab go dalle, go si galggek altari mannat?

Maid galgga olmuš dovdastet? Don galgak

*) Jos duhat ja ain duhat mailme gulašegje munji, de mon ouddal datušim masset buok go diktet ovtage dai ripai uccemus osin boattet girkost erit. Mielaštæbbut mon gillašim pavevuoda ješvalddalaš bakkomid fasto, basse beivi ja daggarazai harrai, ja maid mon matašim gillat almo osko vahagtaga, go atte mon datušim, atte ripak galgaše valddujuvvut kristalažain erit. Dastgo dak læk kristalažaidi vuostemuš, darbašlažamus ja avkalažamus skuvlla, gost si oppek ibmerdet ja adnet lbmel sane ja oskosek.

vuostačedin guoratallat, mi du dædda, ja daid suddoid, mak vaivedek du ænemusta, ja maiguim du oamedovddo læ losidattujuvvum, daid don galgak dovdastet du villji. Dam diti ik don darbaš occat gukka gavdnam varas buok suddoid. Valde fal ouddasad daid, mak bottek dudnji muittoi, ja cælke: Nuft ja nuft læm mon mædam, ja duom ja dam dafhost læm mon jorralam; dust mon anotam jedditusa ja buore rađe. Dastgo ripak galggek læt oanekažak; ja jos juoga mi boatta dudnji muittoi, maid don læk vajaldattam, de ik don galga ballagoattet damditi; dastgo ik don læk dovdastam dam diti, dego dat lifēi buorre dakko, ja dego don ferttišik dam dakkat, mutto nannijuvvum varas suddoi andagassi cækkema bokte. Dam diti i olmuš galga ballat, jos son daidda vajaldattam muttom suddoid; jos dak læk vajaldattujuvvum, de dak læk goitge andagassi addujuvvum. Dastgo Ibmel i gæča dam ala, man burist don læk dovdastam, mutto son gæčča sanes ala ja dam ala, most don dasa oskok. Ige suddoi andagassi cækkem čuogja nuft, atte muttom suddok galggek læt dudnji andagassi addujuvvum, ja muttomak æi; mutto dat læ sardne, mi gulat dudnji, atte Ibmel læ dudnji armolaš. Mutto jos Ibmel læ dudnji armolaš, de alma dalle ferttijek buok suddok læt erit valddujuvvum. Damditi doala ječad dušše suddoi andagassi cækkemi alege du dovdastæbmasad. Jogo don læžak vajaldattam maidege daihe ik, de ale dast fuola; nuft ollo go don oskok, nuft ollo læ dudnji andagassi addujuvvum. Nuft galgga olmuš alo dorvastet Ibmel sane ala suddo ja baha oamedovdo vuostai.

Ibmel oudast galgga olmuš dovdastet ječas ašalažžan buok suddoidi, daidi maidai, maid mi æp dovda, nuftgo mi dakkap Ačče-min siste. Mutto rippa-aččai mi galggap dovdastet dušše daid suddoid, maid mi diettep ja dovddap vaimostæmek. Mak dak læk? Gæča dast du dillasad loge bakkom mielde, jos don læk ačče, ædne, bardne, nieidda, ised, æmed, balvvalægje, lækgo don læmaš jægadmættom, oskaldasmættom, laikke, lækgo don gæsage bahast dakkam sani daihe dago siste, lækgo don suoladam, læmaš fuolatæbme, avirtæbme, lækgo don dakkam vahaga. Mutto jos muttom i gavna ječas losidattujuvvum daggar daihe stuoreb suddoiguim, de i son galga læt balost dam diti ige vela occat daihe hutkat suddoid ja nuft dakkat ripaid vaivven; mutto namat ovtá daihe guokte suddo, maid don diedak. Mutto jos don ik diede ovtage (mi almáke i gal læk vejolaš), de ale namat maidege namalassi, mutto vuostaivalde suddoi andagassi addujume dai oktasáš ripai ala, maid don Ibmel muođoi oudast dagak rippa-ače oudast.

Mi æp oapat ripai birra, nuftgo katolikalaš bibaldutkek, atte olmuš galgga namatallat juokke suddo, daihe atte olmuš daggo bokte oažžo andagassi addujume ja šadda dokkalažžan suddoi andagassi cækkemi, nuftgo si celkkek: Du gattamuša ja du dovdastusa diti mon cælkam du du suddoin luovos; mutto mi opatep, atte olmuš galgga ripaid adnet, gullam varas evangeliuma jedditusa ja nuft boktem ja nannim varas osko suddoi andagassi addujume ala, mi læ rievtes oaivve-gappalak jorggalusast. De dovdastæbme

i læk atte bajas čallet gukkes registrar, mast sud-dok bajas logatallujek, mutto suddoi andagassi adnom, mi ješ aldes læ dievas rippa-dovdastus, d. l. atte don cælkak ječad ašalažžan ja dovdstak, atte don læk suddogas; ja i galga æmbo gaibbeduvvut ige goččujuvvut namatallat namalassi buok daihe muttom, ollo daihe uccan suddoid, muđoigo don ješ datok namatet maidege, mi erinoamačet dædda du oamedovdo, ja mi dakka, atte don darbašak oapatusa ja rađe daihe maidege erinoamaš jedditusaid, nuftgo davja darbašuvvu nuorra ovtagærddasaš olbmuidi ja ærrasidi maidai.

Suddoi andagassi cælkem. Ripai nubbe oasse læ suddoi andagassi cælkem, maid bappa cælkka l̄bmel sajest, ja damditi i dat læk æra go l̄bmel sadne, maina son jeđde ja nanne min vaimo baha oamedovdo vuostai, ja mi galggap oskot ja dorvastet suddoi andagassi cælkema ala nuftgo l̄bmel ječas ala. Dat oasse i læk dušše nuorai ja daiddemættom albmuga varas, mutto læ avkalaš ja darbašlaš buokaidi, ige galga oktage dam bagjelgæččat, lekus nuft oappavaš ja basse go datto. Dastgo gibe læžža nuft allagassi boattam, atte son i darbaš l̄bmel sane daihe satta dam bagjelgæččat? Dam oase diti mon anam ripaid buok oudemusta imge dato imge mate læt daitaga; dastgo dak addek munji davja, bæivalažatge stuora jedditusa, go mon læm morrašest, ja go mu vaibmo læ bavčagam.

Go don manak ripaidi, de ik don galga nuft ollo avvir adnet du dovdstusastad go bapa sanin, nuft atte don dagak dam erotusa: Nubbe ašše læ dat, maid don cælkak, ja nubbe fast læ dat, maid

dat cælkka, gutte vuostaivaldda du dovdastusa. Maid don dagak, dast don ik galga nuft ollo avvir adnet, mutto valde burist vara dast, maid son cælkka, namalassi atte son Ibmel sajest cælkka dudnji suddoidad andagassi. Dast dat læ okta ja sæmma, lægo son bappa ja sardnedam-virgest daihe æra kristalaš; dat sadne, maid son sardno, i læk su, mutto Ibmela sadne, ja Ibmel su bælestes bisso dast, dego son lifči ješ dam sardnom. Nuft son læ dævddam buok baikid su sanines; dainago mi gavdnap dam juokke baikest, galggap mi dam vuostaivalddet ollo gitalusaiguim ja æpge adnet dam, dego dat i livče mange væra.

Dastgo ripain læ dust maidai nuftgo sakramentastge dat avkke, atte sadne celkkujuvvu dudnji sierra. Dastgo sarnest dat sardnujuvvu buokaidi oktasažat, ja vaiko dat guoska dudnjige, de ik don mate dam goitge nuft gidda doppit go dast, gost dat i guoska i oktige ærebgo dušše dudnji. Mutto ikgo don herriše šaddat vaimolaš illoi, go don dieđašik dam baike, gost Ibmel ješ aiguši sardnot duina. Duodai, jos mi bæsašeimek gullat engela sardnomen, de mi galle viegašeimek mailme gæččai. Mutto æpgo mi læk jallas, varnotes ja gitemættom olbmuk, guđek æp gula, mi migjidi celkkujuvvu? Da čuožžo čala ja duodašta, atte Ibmel sardno minguin, ja atte dat maksa sæmma, go son ješ persovnalažat njalmines sarnuši migjidi, nuftgo Kristus cælkka, Mat. 18, 20: Gost guovtes daihe golmas læk čoagganam mu nammi, dast læm mon gasko sin gaskast, ja Joh. 20, 23: Gæidi di suddoid andagassi addebetet, sigjidi dak læk andagassi addujuvvum; ja gæidi di suddoid doalla-

betet, sigjidi dak læk dollujuvvum. Nuft sardno Ibmel ješ suddoi andagassi cækkema sanid. Ja don cækkak almake, atte ripak æi darbašuvvu? Dastgo vaiko don gulakge dam sëmma sakramenta siste, de ik don galga damditi hilggot daid, erinoamaçet damditi go dat dast, nuftgo celkkujuvvum læ, celkkujuvvu dušše dudnji.

Go don must daihe muttom æra kristalažast gulak dam sane: Du suddok læk dudnji andagassi addujuvvum, de don gulak, atte Ibmel aiggo læt dudnji arbmogas, væketet du suddost ja jabmemest erit ja dakkat du vanhurskesen ja audogassan. Daidašik velage cækket: Gal don læk cækkam munji suddoi andagassi addujume; mutto gi dietta, lægo dat visses ja duotta Ibmel oudast, atte suddok læk munji andagassi addujuvvum? Vastadus: Jos mon nuftgo olmuš læ cækkam ja dakkam dam, de dalle gal oažok cækket: Im mon dieðe, dokkego du suddoi andagassi cækkem, ja lægo dat famolaš vai i. Šaddam diti vissesen dam aše harrai ferttik don læt oapatuvvum Ibmel sanest, nuft atte don matak cækket: I bappa ige oktage æra olmuš læk cækkam munji suddoi andagassi addujume, mutto Ibmel læ sardnom ja dakkam dam su bokte; dam ala mon læm visses; dastgo mu Hærra Kristus læ goçčom dam ja cækkam: Nuftgo aččam læ mu vuolgatam, nuft vuolgatam maidai mon din. Dast son dakka daid, gæidi son læ addam dam goçčoma, ječas lakkasažžan vuolgatume dafhost, nuft atte si, go læk sust vuolgatuvvum, galggekk dakkat ja barggat aito dam, man varas son læ vuolgatuvvum ačest, d. l., suddo andagassi addem ja doallam varas. Dam siste læ suddoi

andagassi cælkema vuoddo, ja dam siste orro dam fabmo; mudoi, alma daggar goččomataga, de i livče suddoi andagassi cælkem i mikkege.

Dat fabmo suddoid andagassi addet i læk mikkege æra, go atte bappa ja, jos dat læ darbašlaš, jos i læk bappa, juokke kristalaš olmuš oažžo cælkket guoibmasis, go son oaidna su morrašest ja balost suddoides diti: Læge dorvolaš, du suddok læk dudnji andagassi addujuvvum. Dat, gutte vuostaivaldda dam ja osko dasa nuftgo Ibmel sadnai, sudnji læk suddok duodai andagassi addujuvvum. Mutto gost osko i læk, i dat væket maidege, vaiko Kristusge ja Ibmel ješ cælkaši dam duomo; dastgo Ibmel i mate addet gæsage andagassi, gutte i dato andagassi oažžot. Mutto dat i dato andagassi oažžot, gutte i osko, atte sudnji læ andagassi addujuvvum. Bappa luoitta duodai suddost ja vælgest luovos; mutto i son væje addet suddogassi dam osko, mi vuostaivaldda andagassi addujume; dam matta dušše Ibmel addet. Suddoi andagassi addujubme læ goitge nuft ollasi duotta, dego Ibmel ješ lifči dam cælkkam, jogo dat doppijuvuš osko siste daihe i.

Jos don oskok bapa sanidi, go son cælkka dudnji suddoid andagassi Kristusa nammi, de læk du suddok vissasi maidai andagassi addujuvvum Ibmel oudast, buok engeli oudast ja buok sivdnadusai oudast, ige dat læk du diti ige bapa diti, mutto Kristusa duodalaš sani diti, gutte i gielest du, go son cælkka: Maid don čoavdak, galgga læt čovdujuvum (Mat. 18, 18). Ja jos don ik osko, atte dat læ duotta, atte du suddok læk andagassi addujuvvum, de don læk baken ja

kristalašmætton ja æppe-oskolaš du Hærrasad Kristusi, mi læ buok 'stuoremus suddo Ibmel vuostai. Ja ale ainasge goit mana bapa lusa, jos don ik dato oskot su andagassi cækkemi; dastgo don dagak dušše aldsesad stuora vahaga du æppe-oskod bokte. Dastgo daggar æppe-oskoin don dagak Ibmela gielestægjen; su bapas bokte son cælkka: Don læk suddost luovos čovddujuvvum, ja don cælkak: Im mon osko dasa, daihe mon æppedam dam harrai; jur dego don lifčik æmbo bagjeli luotetatte du gaddoinad go Ibmel su sarnestes, go don goitge galgak luoitte buok jurddagid mannat ja addet Ibmel sadnai, mi læ sardnujuvvum bapa bokte, saje bissovaš oskoin. Dastgo mi dat læ æraid, go don æppedak, lægo du suddoi andagassi celkkujubme Ibmeli dokkalaš, ja lækgo don suddost luovos čovddujuvvum, go atte don cælkak: Kristus i læk cækkam duottavuoda, imge mon dieđe, likogo son su ječas sanidi, maid son cælkka Pietari: Maid don čoavdak, galgga læt čovddujuvvum. O Ibmel, varjal buok olbmuid daggar bærgalaga æppe-oskost erit.

Læk muttomak, guđek læk oapatam migjidi, atte olmuš galgga ja fertte læt vissesvuodataga suddoi andagassi cækkema harrai ja æppedet, læpgo mi armetuvvum, ja lækgo min suddok andagassi addujuvvum, dainago mi æp dieđe, lægo gattamuš dievas. Varot ječad daggar fillijægje, kristalašmættom sagain. Lekus bappa vissesvuodataga du gattamuša ja osko harrai; i dat dast boađe. Dast læ sudnji galle, atte don dovdastak ja anotak suddoi andagassi cækkema; dam son galgga dudnji addet ja læ gædnegas dudnji dam

addet. Mutto moft dat likkostuvva, dam galgga son bigjat Ibmel ja du osko halldoi*). Mutto buok oudemusta don ik goit galga naggatalla-goattet, lægo du gattamuš dievas vai i; mutto don galgak læt visses dam ala, atte du gattamuš buok du viššalvuodain i læk almake dievas, ja damditi galgak bataret Ibmel arbmoi, gullat su ollaset visses sane, vuostaivalddet dam rokkis oskoin ja ik ollinge æppedet, atte don ik læk gavdnam armo, ik du ansašæmad daihe gattamušad bokte, mutto su armolaš Ibmelvuoda vaibmoladesvuoda bokte, mi nuvta cælkka, falla ja adda dudnji suddoi andagassi addujume, nuft atte ik don galga luotadet ječad ala daihe du ječad dago ala, mutto du rakis almalaš ačad armo ja vaibmoladesvuoda ala buok dam gæččalusa vuostai, maid suddo, oamedovddo ja bærgalak dakka. Dasto don galgak gattat ja fastain makset nuft ædnag go don væjak; mutto divte fal osko okto ja dam ansaškættes andagassi addujume, mi læ dudnji loppe-duvvum Kristusa sani siste, oudemusast mannat ja šaddat oaivamužžan doaro siste.

Gattamuš i læk mikkege ansašemid; gattamuš læ dat rievtoi vaimost dovddujuvvum suddo ja dam fabmo ja duogje. Dam ala i galga olmuš vuodđodet suddoi andagassi addujume ja armo. Dastgo ouddalgo olmus šadda daggar gattamušši, de dat i ane avvira suddost; mutto suddo læ goitge dast,

*) Bapast læ olles mærkka ja olles sivva suddoid andagassi cælkket, go son oaidna, atte olmuš suddoi andagassi cælkema sust anota. I son læk gædne-gas æmbo diettet.

vaiko dat læ dušše oadde ja jabma suddo. Mutto atte dat i læk šat oadde suddo, mutto dal læ ællam ja dovddujuvvu, nuft atte dat falleta ja suorgata vaimo ja oamedovdo, dat i alma mate goččujuvvut ansašægje dakkon, mutto, nuftgo basse Paulus dam goččo, rievtes ja ælle suddon. Mutto guttebe dam datuši cælkket, atte olmuš suddo bokte matta ansašet armo? Suddoi andagassi addujume oažžo olmuš, go son osko dam goččoma ala, maid Kristus adda, Joh. 20, 23, ja vaimolaš dorvoin vuostaivaldda dam sane, mi dam goččoma mielde celkkujuvvu migjidi su nammi. Dastgo suddoi andagassi addujubme i læk vuodđoduvvum min gattamuša ala, mi i lækge mikkege æra go goccajægje, suorgatægje suddo, mutto Kristusa sane ala. Gost dal vaimo siste læ gattamuš, dokko boatta Kristus ja cælkka: Don læk aibas dievva suddoin ja gæččak alelassi, mađe gukkeb, dađe čiegnalæbbut suddo sisa ja mu lutte erit. Gaddakgo dal, atte mon damditi galgašim addet dudnji suddoidad andagassi? No im! Mutto daggar gattamuš ja sahardæbme darbašuvvu; dastgo alma don ik mudoi mate goassege riekta vaimostad vašotet suddo ja anotet, vai dat addujuvvuši dudnji andagassi. Mutto rievtes gæidno læ dat, atte don doalak ječad mu sadnai, ja atte don gulak ja vuostaivaldak dam oskoin; dastgo daggo bokte don bæsak suddost erit luovos.

Du gattamuš ja du dagok sattek du bættet, ja bærgalak sattia daid farga duššen dakkat gæččalusa siste; mutto Kristus, du Ibmel, i aigo du gielestet ige diktet du vælččot, ja su sane bærgalak i mate duššadet. Ja jos don dorvastak

dam ala nana oskoin, de don čuožok dam bave alde, man vuostai helvet portak ja obba dam fabmo i nagad čuožžot. Mat. 16, 18.

Dak, guđek æi siđa rafhe, muđoigo gaddek, atte sin gattamuš ja dakko læ olles, dakkek Kristusa gielestægjen ja adnek suddoi andagassi cælkema dokkimættom lakkai. Si ožžuk maidai ansašuvvum balkasek dam oudast, go si huksijek saddo ala ja dorvastek æmbo ječaidæsek ala go Ibmel ala. Dastgo dast čuovvo ain stuoreh ja stuoreh oamedovdo vaivve, go duššas barggek vægjemættom dingaiguim, occek jedditusa æige gavna dam gostege, dassačigo dam jorgovuoda loappa boatta: dorvotesvuotta ja agalaš dubmitus. Dastgo maid æraidbe si occek, go atte si sin bargosek bokte dattuk oažžot audogasvuoda vissesvuoda, jur dego sin dagosek bokte aigušegje nannit Ibmel sane, man bokte si ječa galggek nannijuvvut oskoi. Æi si dato diktet Ibmel læt vaibmoladesen, mutto adnek su dušše duobmaren, gutte i luoite, mutto gaibbed, atte galgga maksujuvvut. Ja daddeke æp mi loga gostege evangeliumest, atte son læ gaibbedam guđestge æra go osko, mutto atte son læ čajetam dokkimættom olbmuidi buok su buoredagoides aive armost ja dasto gočom sin ællet sivvot ja mannat rafhin.

Jos don datok oažžot suddoi andagassi addujume, de ik don galga čokkedet muttom lovkku ja cælkket: Ibmelam, adde munji mu suddoid andagassi! ja dasto vuorddet, dassačigo engel boatta almest ja cælkka dudnji: Du suddok læk dudnji andagassi addujuvvum. Dastgo alma Ibmel læ loppedam dudnji, atte son ješ aiggo cælkket dudnji

du suddoi andagassi addujume. Dat šadda, go don manak du silud oudast-moraštægje lusa, gæst su virges mielde læ erinoamaš goččom dam harrai, daihe muttom æra kristalaža lusa, ja anotak sust, vai son jeddiši du ja cælkaši dudnji du suddoi andagassi addujume, ja go son dalle cælkka dudnji: Mon čuožom dast Ibmel sajest ja cælkam dudnji buok du suddoi andagassi addujume Kristusa diti: de don galgak maidai læt visses dam ala, atte du suddok dam olgoldas sane bokte vissasi ja duodai læk dudnji andagassi addujuvum; dastgo sadne i bæte du.

Ale æppadallagoade, jos bappa ješ læ čadnujuvvum ja gævata suddoi andagassi cælkemin geppismielalažat; jos don dušše ovtagærdasažat vuostaivaldak ja oskok daidi sanidi, de don læk čovdujuvvum. Dastgo i dat boade dast, maggar bappa læ, ige dat boade du dagost, mutto du oskost; nuft ædnag go don oskok, nuft ædnag dust læ. Dastgo i mikkege æra buvte migjidi arbmogas Ibmela, go atte olmuš adda sudnji dam gudne, atte son læ duodalaš ja arbmogas, ja dam i daga oktage ærebgo dat, gutte osko su sadnai.

Vægja daptuvvat, atte Ibmel i adde olmui dovddat su vælge andagassi addujume; oamedovdo ballo ja mašotesvuotta læ mañnel suddoi andagassi cælkema nuftgo ouddalge. Dast galgga visesvuodain mænnotuvvut; dastgo hægjuvuotta læ osko bælest. Dat læ vægjemættom, atte vaibmo i galgaše læt ilost, go dat osko suddoides andagassi addujume, nuftgo datge læ vægjemættom, atte olmuš i læk morrašest ja mašotesvuodast, go son i osko, atte su suddok læk andagassi addu-

juvvum. Noa, jos Ibmel dikta osko læt nuft hægjon, de i galga olmuš damditi hærdotuvvat, mutto adnet dam gæččalussan ja vaivven, maina Ibmel gæččal, avčot ja agja olmu, vai dat dađe æmbo čurvuši ja rokkadalaši daggar osko, ja cælkaši nultgo dam bostatuvvuma ačče evangeliumest: O Hærra, væket mu æppe-osko, ja nuftgo apostalak, Luk. 17, 5: O Hærra, laset migjidi osko. Nuft olmuš oappa, atte buok læ Ibmel arbmo, sikke suddo andagassi addujubme ja osko, dassačigo dat luoitta giedaid ja julgid, luoitta buok ječas ala luottema mannat ja dorvasta dušše Ibmel armo ala ja dorvasta hæitekættai.

Vaibmošuoatus. Hærra, læge munji arbmogas; mon læm vaivan suddogas, mutto mon jeddim ječčam du vaibmoladesvuoda bokte, atte don læk goččom, atte suddoi andagassi addujubme galgga sardneduvvut du nammi. Amen.

Hærra, ale logo daga du halvvaegjinad, ja ale dubme mu mu ællem mielde; dastgo gal mon diedam, atte im mon mate bissot du oudast mu dagoidanguim. Mon datom mielastam varotet ječčam suddost erit ja læt ibmelbalolaš; mutto im mon daina vela birgge. Dušše dat væketa mu, maid don læk diktam sardneduvvut, atte mon galgam šaddat audogassan suddoi andagassi addujume bokte. Amen.

Vuoi Ibmel, i oktage olmuš ige mikkege sivdnadusaid mate mu væketet daihe mu jeddit, nuft stuores læ mu varnotesvuotta. Dušše don, gutte læk dat agalaš Ibmel, matak mu væketet. De arkalmaste mu bagjeli; dastgo du arkalmastemvuodataga læ buok munji hirmos ja bačča. Amen.

Dam, gutte boatta mu lusa, im mon eisegen olgus hoigad. Dam sane ala mon dorvastam ja boad̄am du lusa, rakis Hærra Kristus. Mon diedam burist, atte don ik gielest mu. Jos mon vela læmge hæjos olmuš imge nuft basse daihe ibmelbalolaš, atte mon daggo bokte matašim bisot Ibmel oudast, de læk don almake duodalaš, ja don, Hærra Kristus, ik aigo mu hilggot. Amen.

1. Mon čuorvom stuora hæðestam,
O Hærra, don mu gula!
Du armo bællje gulaši
Dam rokkus, maid mon dagam!
Jos armost erit gæča ik
Buok suddost, mi dast dakkum læ.
Gi matta bestujuvvut?

2. Don dušše armo dokkitak
Dam oudast, suddo luoittet,
I væket dakkom vahašge,
Dam vahaga i buored;
I buttes læk i oktage,
De ballat fertte juokkehaš
Ja armo in jedđijuvvut.

3. De Ibmel ala dorvastam
Mu suddo-hættam siste,
Mu Jesus njalga arbmoi fal
Mu vaibmo sagga luotta,
Maid sanes siste loppedi,
Dat alo bisso famostes,
Du armo, Ibmel, vuordam.

4. Jos iððed rajest bistage
Gidd' ækked loapa ragjai,
De i mu vaibmo eisige
Dorvotesvutti šadda.
Nuft dakka Ibmel Israel,
Maid bagadusain baggim læ,
Dat Ibmel dimo vuordda.

5. Jos læge stuores suddomek,
Vel stuoreb læ su arbmo;
Dam vækest, mi su gieðast læ,
I mærræ læk, i mitto.
De jos man stuores suddo læ,
Son baiman læ, gi bæstemmen
Læ olbmuides sin hæðest.

(Landstad Nr. 273.)

II.

Basse ækkedes mallasak.

1.

Asatusa sani čilggitus. Næva.

Juokkehaš, gutte datto læt kristalaš ja mannat Hærra mallasidi, galgga diettet daid sanid, mai bokte dak læk Kristusest asatuvvum. Dastgo æp mi aigo diktet gæino daidi læt rabasen daidi ja geiggit daid daidi, guđek æi dieđe, maid si dobbe occek, daihe manditi si bottek. Mutto sanek læk dak:

Min Hærramek Jesus Kristus, dam ija, go son bettjuvvui, valdi son laibe, giti ja doagjali dam, addi su mattajegjidasas ja celki: Valddet dam ja borret dam! Dat læ mu rumaš, mi addujuvvu din oudast. Dam dakket mu muittem diti.

Nuft valdi son maida gæra ækkedes mallasi mañnel, giti, addi sigjidi ja celki: Jukket buokak dast! Dat læ dam ođđa testamanta gærra mu vara siste, mi din oudast golgatuvvu din suddoi andagassi addujume diti. Dam dakket, nuft davja go di dam jukkabetet, mu muittem diti. Mat. 26, 26 j. n. v. Mark. 14, 22 j. n. v. Luk. 22, 19 j. n. v. 1 Kor. 11, 23 j. n. v.

Dast æp mi aigo ridališgoattet ja soattat dai-
guim, guđek bilkkedek ja higjedek dam sakra-
menta, mutto vuostačedin oappat dam, mi læ
mavsolažamus, dat læ, atte oaivve-gappalak læ

Ibmel sadne ja asatus daihe goččom; dastgo i dat læk hutkujuvvum ige rakaduvvum gudege olbmust, mutto alma gudege olbmu radetaga ja arvvalusataga Kristusest asatuvvum. Damditi, nuftgo loge bakkom, Ačče-min ja osko artikkalak bissuk sæmmalagačen ja sæmma arvost, jos vela don ik goassege doala daid, ik rokkadala ikge osko, nuft bisso maidai dat allagelbolaš sakramenta billedkættajen, nuft atte dat i masse maidege su mavsostes, vaiko mi vel adnepge dam ja mænno-dep daina dokkimættom lakkai. Gaddakgobe don, atte Ibmel jærra min dago ja osko bærrai nuft, atte son dam diti divtaši su asatusas nubbastuvvut. Buok mailmalaš aši dafhost bisso goit buok daggaren, go Ibmel læ sivdnedam ja asatam dam, vaiko mi moft daid anašeimek ja mænno-difčimek daiguim. Dat galgga alo dagotuvvut; dastgo daggio bokte olmuš matta vuottet gosi buok villehægai joavddelas sagaid; dastgo si gæčadek sakramenta Ibmel sanetaga dego daggar dakkon, maid mi dakkap.

Mi læ dalle altar sakramenta? Vastadus: Dat læ min Hærra Kristus duotta rumaš ja varra, maid laibe ja vine siste ja dai vuolde Kristusa sane bokte mi kristalazak læp goččujuvvum borrat ja jukkat. Sakramenta læ laibbe ja vidne, mutto i duššefal daggar laibbe ja vidne, mi muđoi bigjujuvu bævde ala, mutto laibbe ja vidne, mi læ Ibmel goččom sisa bigjujuvu ja Ibmel sadnai gidda čadnujuvu.

Sadne, mon cælkam, læ dat, mi dakka dam sakramenta ja dakka erotusa, nuft atte i dat læk

duššefal laibbe ja vidne, mutto læ ja goččujuvvu Kristusa rumašen ja varran. Dastgo celkkujuvvu: go sadne ovtastattujuvvu daina olgoldas dingain, de šadda dat sakramentan. Dat Augustinusa sadne læ nuft vuokkaset ja burist sardnujuvvum, atte son illa læžža cækkam maidege buorebuid. Sadne galgga dakkat dam olgoldas dinga sakramentan; muđoi dat læ ja bisso dušše olgoldas dinggan. I dat læk oaivamuža daihe kæisara sadne, mutto dam alla majesteta sadne ja asatus, man ouddi buok sivdnadusak galggek luottadet ædnami ja miedetet, atte dat læ, nuftgo son cækka, ja vuostaivalddet dam buok gudnijattemin, baloin ja vuollegašvuodain.

Dam sane bokte don oažok nanosmattet du oamedovdod ja cækket: „Jos vela čuode duhat bærgalaga ja buok villedægak boadaše ja jæraše: moft laibbe ja vidne matta læt Kristus rumaš ja varra j. n. v.? de mon diedam, atte buok vuoiñain ja oappavažain okti buok i læk daggar visesvuotta go lhmela majestetast læ čelčimestes.“ Dal čuožžo dast Kristusa sadne: Valddet dam ja borret dam, dat læ mu rumaš. Jukket buokak dast, dat læ dam odđa testamenta gærra mu vara siste j. n. v. Dasa mi doallap ječaidæmek, ja mi aiggop gæččat daid, guđek aigguk su oapatet ja dakkat dam æra lakkai, go son læ cækkam. Gal dat læ duotta: go don valdak sane dast erit ja gæčadak dam alma sanetaga, de i dust læk ærago dušše laibbe ja vidne; mutto go sanek læk oktan daiguim, nuftgo dak galggek ja ferttijek, de dak læbage dai sani mielde duodai Kristusa rumaš ja varra. Dastgo nuftgo

Kristusa njalbme sardno ja cælkka, nuft læ, go son i alma mate gielestet daihe bættet.

Damditi læ alkke vastedet buokslai gačaldagaidi, maiguim olbmuk dal vaivedek ječaidæsek, nuftgo ouddamærka diti, atte mattago son ibmelmættom bappage doaimatet ja juogadet sakramenta, ja nuft vela. Dastgo dast mi arvvedep ja cælkkep: Jos vela skielbmage valdda daihe juogada sakramenta, de son valdda dam rievtes sakramenta, dat læ, Kristus rubmaša ja vara, jura lika go dat, gutte mænnoda daina buok gelbolažamus lakkai. Dastgo i dat læk vuodduvum olmui bassevuoda ala, mutto Ibmel sane ala, ja nuftgo i oktage basse olmuš ædnam alde ige vel oktage engelge almest mate dakkat laibe ja vine Kristus rumašen ja varran, nuft i mate oktage nubbastuttet daihe muttetge dam, jos dat vela boastot adnujuvvuge. Dastgo persovna daihe æppe-osko diti i šadda dat sadne betolažžan, man bokte dat læ šaddam sakramentan ja asatuvvum. Dastgo i son cælke: „Jos di oskobetet ja lepet dokkalažak, de dist læ mu rumaš ja varra,“ mutto: „Valddet, borret ja jukket, dat læ mu rumaš ja varra.“ Vidasæbbut: „Dakket dam,“ d. l. maid mon dal dagam, asatam, addam digjidi ja gočom din vuostaivalddet. Dat arvvedatta: Jogo læžak dokkimættom daihe dokkalaš, de dust læ dast su rumaš ja varra, dai sani famo bokte, mak ovtastattujuvvujek laibin ja vinin. Vuttivalde ja vurkke fal dam burist; dastgo dai sani alde orro min vuoddo, varjalus ja værjo buok čagjadusa ja fillitusa vuostai, mi goassege læžža boattam daihe velage bodiš.

Dat læ oanekažat vuostaš oasse, mi sardno dam sakramenta ječasvuoda birra. Gæča dasto dam famo ja avke bællai, man diti sakramenta læ asatuvvum, ja mi læ dam buok darbašlažamus oasse, vai mi oažžop diettet, maid mi dam siste galggap occat ja viežžat. Mutto dat læ čielgas ja alkke dovddat, jur dain ouddal celkkujuvvum sanin: Dat læ mu rumaš ja varra, mi addujuvvu ja golgatuvvu din oudast din suddoi andagassi addujume diti. Dat arvvedatta oanekažat: Dam varas mi mannap sakramenti, atte vuostaivalddet dobbe daggar davvera, man bokte ja man siste mi oažžop suddoi andagassi addujume. Manne? Damditigo sanek čužžuk dast ja addek migjidi dam; dastgo dam varas son goččo mu borrat ja jukkat, vai dat šadda mu oabmen ja avkota mu, nuftgo visses pantta ja mærkka ja jur nuftgo dat sæmma buorre dingga, mi læ bigjujuvvum mu oudast mu suddo, jabmem ja buok oasetesvuoda vuostai.

Damditi dat rievtoi goččujuvvu siello-biebmon, mi biebma ja apasmatta dam odđa olbmu. Dastgo gasta bokte mi algost odđasist riegadep; mutto daina baldalagai bisso goitge dat boares likke, oažže ja varra, olbmust, ja bærgalaga ja mailme bælest læ nu ollo vuostehakko ja gæččalus, atte mi davja vaibbap ja viessap, ja muttomin vela guossalep.

Damditi læ sakramenta addujuvvum bæivalaš biebmon ja ælatussan, vai osko ouddana ja nannijuvvu, nuft atte dat i hegjon daggar soadest, mutto alelassi gievrru. Dastgo odđa ællem fertte læt daggar, atte dat alelassi lassana ja ouddana. Mutto dat

fertte fast ollo gillat. Dastgo bærgalak læ hui baha vašalaš: go son oaidna, atte olmuš čuožžo su vuostai ja fallita dam boares olbmu, ja son i mate vuottet min vægald, de son suonada ja njakka birra juokke guovlost, gæččala buok juonaid ige hæite, ouddalgo son mañnemusta læ vaibbadam min, nuft atte mi jogo diktep osko gaččat daihe diktep giedaid ja julgid hængaget ja šaddap vaibasen daihe gierddamættosen. Dam varas læ dal dat jedđitus addujuvvum, vai vaibmo, go dovdda, atte bære lossaden šadda, viežža dast odđa famo ja apasmattujume.

Mutto dast min jiermalaš vuoiñak olbmastallek stuora goanstainæsek ja jiermalašvuodainæsek čuorvodedin ja riejadedin: „Moft laibbe ja vidne matta suddo andagassi addet daihe osko nannit?“ Ja goitge dak gullek ja dittek, atte æp mi cælke daggaražaid laibe ja vine birra, dainago laibbe ješaldes læ laibbe, mutto dam laibe ja vine birra, mi læ Kristus rumaš ja varra, ja mast læ sadne mieldes. Jur dat, mi cælkkep, ige mikkège æraid læ dat davver, man bokte dat andagassi addujubme læ migjidi fidnijuvvum. I alma dat dal buktujuvvu ja oamastuvvu migjidi æra lakkai go dai sani siste: addujuvvum ja golgatuvvum din oudast; dastgo dam siste læba dust goabbašagak, sikke atte dat læ Kristus rumaš ja varra, ja atte dat læ du oabme nuftgo davver ja addaldak. I mate Kristus rumaš læt joavddelas, avketes dingga, mi i galgaše dugjot ige avkotet maidege. Mutto jos man stuores dat davver ješaldes læžža, de dat fertte sane sisa bigjujuvut

ja geiggijuvvut migjidi; muđoi æp mi mataše diettet dam birra æpge occat dam.

Damditi dat læ maidai joavddelas sakka, go si celkkek: „Kristuš rumaš ja-varra i læk addujuvvum ja golgatuvvum min oudast basse mallasi siste; damditi æp mi mate oažžot suddoi andagassi addujume sakramenta siste.“ Dastgo vaiko dat vela læge ruosa alde, atte dat dakko læ dakkujuvvum ja suddoi andagassi addujubme fidnijuvvum, de i dat mate goitge migjidi boattet æra lakkai go sane bokte. Dastgo maid mi muđoi diedašeimek dam birra, atte daggaražak læk dapa-tuvvam daihe migjidi addujuvvum, jos dat i oud-dan buktujuvvuše sarne daihe njalmalaš sane bokte? Mast si dittek dam, daihe moft si mattek doppit ja oamastet aldsesæsek andagassi addujume, jos æi doala ječaidæsek čallagi ja evangeliumi æige osko dai ala? Alma obba evangelium ja osko artik-al: Mon oskom basse kristalaš girko, suddoi andagassi addujume j. n. v. læ sane bokte dam sakramenta sisa bigjujuvvum ja min ouddi bigjujuvvum. Manne mi galgašeimek addet daggar davvera gaikkujuvvut sakramentast erit? Si ferttijek goitge dovdastet, atte dak læk jur dak sanek, maid mi mietta buok evangeliumest gullap, æige si mate dam cælkket, atte dak sanek sakra-menta siste læk avketæmek, æige duosta fast damge cælkket, atte obba evangelium daihe lbmel sadne æreb sakramenta læ avketaga.

Nuft mist læ obba sakramenta, sikke mi dat ješaldes læ, ja maid dat bukta ja avkota. Dal fertte maidai geččujuvvut, gi dat læ olbmuid, gutte galgga daggar famo ja avke vuostaivalddet. Dat

læ, oanekažat cækket, dat, gutte osko; sust læ dat, maid sanek celkkek, ja maid dak buktek. Dastgo æi dak læk celkkujuvvum daihe gulatuvvam gædgai daihe murri, mutto daidi, gudek daid gullek; daidi son cælkka: Valddet ja borret j. n. v. Ja dainago son falla ja loppeda suddoi andagassi addujume, de i dat mate vuostaivaldujuvvut mudoi go osko bokte. Dam osko son ješ gaibbed dam sane siste, go cælkka: Addujuvvum din oudast ja golgatuvvum din oudast, dego son aiguši cækket: Damditi mon addam dam ja gočom din borrat ja jukkat, vai di oamastepet dam ja navdašepet dam. Gi dal dikta dam læt celkkujuvvum aldsesis ja osko, atte dat læ duotta, sust dat læ; mutto dast, gutte i osko, sust i læk mikkege, dainago son dikta dam duššas fallujuvvut aldsesis ige dato navdašet daggar audogas buore. Davver læ galle rabastuvvum ja bigjujuvvum juokkehaža uvsu oudi ja bævde alage, mutto dasa gulla, atte don maidai vuostaivaldak dam ja oskok ollaset ja nannoset dasa, maid sanek dudnji addek.

Dat læ dal obba dat kristalaš rakadæbme vuostaivalddem varas dam sakramenta. Dastgo dainago dat davver bigjujuvvu min oudi dušše sane siste, de olmuš i mate dam doppit ja oamastet æra lakkai go vaimoin. Dastgo giedain olmuš i mate doppit daggar addaldaga ja agalaš davvera. Borakættesvuotta, rokkadallam j. n. v. satta galle læt olgaldas rakadus ja manalaš harjetallam, vai rumaš gævatifci ječas sivoi ja gudnijattemin Kristus rumaš ja vara vuostai; mutto mi dam siste ja oktan daina addujuvvu, dam i mate rumaš

doppit ige oamastet. Mutto osko dakka dam dam vaimo siste, mi dovdda ja halida dam davvera. Dat fertte læt dievvaset celkkujuvvum dam sakramenta birra, nuft ædnag go darbašlaš læ okta-saš mattatussan dam birra.

Mañnemussan, go mist dal læ rievtes ibmardus ja oopatus sakramenta harrai, de darbašuvvu maidai næva ja avččom, atte æp mi luoite nuft stuora davvera, mi bæivalažat doaimatuvvu ja juogaduvvu kristalažai gaskast, adnukættajen orrot, d. l., atte dak, guđek dattuk læt kristalažžan, rakadek ječaidæsek dam allagelbolaš sakramenta davja vuostaivalddem varas. Dastgo mi oaidnep, atte olbmuk læk nuft dilsek ja laikek dam dafhost, ja stuora joavkko læ dain olbmui, guđek evangeliuma gullek, gæk orruk ovta, vela guokte, golbma jage alma sakramentataga, jur dego si lifčee nuft nana kristalažak, atte æi si darbašivčee dam. Muttomak diktek ječaidæsek hettijuvvut ja baldatuvvut sakramentast erit dam bokte, atte mi læp oapatam, atte i oktage galga dokko mannat ærebgo dak, guđek dovddæk nælge ja goiko, mi sin viggata. Ærrasak adnek dam bæloštussan, atte dat læ frigja ašše ige darbašlaš; dast læ galle, go si muđoi fal oskuk, ja de ænas oassai nuft gævva, atte si šaddek aibas dego spirik ja mañnemussi bagjelgečček sikke sakramenta ja lbmel sane.

Dat læ duotta, maid mi læp cælkkam, atte olmuš i galga eisige agjet ige baggit gænge, amas ođđa siello-sorbmim šaddat. Mutto dam galggek olbmuk diettet, atte daggar olbmuk æi mate adnujuvvut kristalažžan, guđek nuft gukkes aige

væltadek ja dollek ječaidæsek sakramentast erit. Dastgo Kristus i læk dam asalam, vai dat adnujuvuši dego gæčadæmušen, mutto son læ goččom su kristalažaides, atte si galggek borrat ja jukkat dam ja dasa vela muittet su.

Dak, guđek læk rievtes kristalažak ja adnek sakramenta allagen ja mavsolažžan, dak šaddek galle ješ aldesek viggatet ječaidæsek ja bakkit dasa ouddan. Mutto vai ovtagærddasaš ja hæjos olbmuk, guđek maidai mielastæsek dattuk læt kristalažak, dađe æmbo gæsotuvujuk dam aše ja dam hæde guoratallat, mi galgga sin viggatet, de mi aiggop sardnot vebaš dam birra. Dastgo nuftgo æra aši dafhost, mak guskek oskoi, rakisvutti ja gierddavašvutti, i læk dast galle, atte olmuš dušše oapata ja mattata, mutto olmuš fertte maidai bæivalažat nævvot, nuft læ dast maidai darbašlaš bissot sardnedæmest, amamek mi šaddat laikken ja fuolatæbmen, dainago mi diettep ja dovddap, moft bærgalak alo vuostalasta dam ja buok kristalaš mænoid ja gæssa ja agja dain erit, nuft ollo go jur satta.

Vuostačedin mist læ čielgga teksta Kristusa sanin: Dam dakket mu muittem diti. Dak læk sanek, mak goččuk ja ravvijek min, mai bokte dak, guđek dattuk læt kristalažak, læk goččujuvvum sakramenta navdašet. Dat aico, gutte datto læt Kristusa mattajægje, ja daggariguim son dast sardno, dat bigjus dam muittui ja occus sakramenta, i baggimin, nuftgo olbmuin viggatuvvum, mutto Hærra Kristusa jægadam varas ja sudnji dokkim varas. Don cælkak dalle: „Almake læ lasetuvvum: nuft davja go di dam dakka-

betet; i son aico bagge ovtage, mutto adda dam aše ješ gudege mielaævto vuollai.“ Vastadus: Dat læ duotta, mutto i dast čuožo, atte olmuš i goassege galga dam dakkat; mutto baica, go son cælkka dam sane: nuft davja go di dam dakkabetet, de læ alma dam siste maidai celkkujvum, atte olmuš galgga dakkat dam davja, ja dat sadne læ lasetuvvum dam diti, go son datto, atte sakramenta galgga læt frigja ašše, i visses aiggai čadnujvum, nuftgo Judalažai bæssašlabbes, maid si ožžu borrat dušše ovta gærde jaggest, ja dat læi aito jur ækkedest dam njællje nubbe logad bæive vuostaš lađda mano mañnel, ja æi si ožžum ovtage bæive mañneli diktet. Dat læ, dego son aiguši cækket: Mon asatam digjidi bæssaš-basid daihe basse mallasid, maid di galggabetet navdašet, epet aitofal dam ækked, ovta gærde jaggest, mutto davja, goas ja gost di dattobetet, juokkehaža darbo mielde, alma čadnujvukættai gudege baikkai daihe visses aiggai.

De don oainak, atte dat i læk nuft ævtost, dego olbmust galgaši læt loppe dam bagjelgæččat. Dastgo dam mon gočom bagjelgæččamen, go olmuš luotta nuft gukkes aige gollat, go i læk mikkege estusid, ige goitge goassege dam bivde. Jos don sidak daggar frigjavuoda, de valde aldsesad dam frigjavuoda maidai, atte ik don læk kristalašge ikge darbaš ik oskot ikge rokkadallat, dastgo dat læ lika Kristusa goččom go duot. Mutto jos don datok læt kristalaš, de alma don goit ferttik muttomin dævdet ja jægadet dam bakkoma; dastgo dat bakkom alma galgaši buktet du guoratallat ječad ja jurdašet:

„Gæca, maggar kristalaš mon læm! jos mon lif-
 ċim kristalaš, de mon alma halidifċim vebaš dam
 maŋŋai, maid mu Hærra læ gočċom mu dakkat.“

Nuftgo mi juo læp cælkam, æp mi bagge
 æpge nagge guðege, ige oktage darbaš dam
 dakkat min balvvalam daihe migjidi dokkistallam
 varas. Mutto dat galgga du gæsotet ja vela bag-
 gitge du, atte Kristus sitta dam, ja atte dat læ
 sudnji dokkalaš. Olbmui i galga oktage diktet
 ječas baggijuvvut oskoi ige guðege buoredakkoi.
 Æp mi daga æmbo, go atte mi cælkkep ja rav-
 vip, maid don galgak dakkat, æp min diti, mutto
 du ječad diti. Son gæsota ja avčota du; jos don
 datok dam bagjelgæčcat, de don oažok ješ vaste-
 det dam oudast.

Dat dal galgga læt dat vuostaš, erinoamačet
 dai galbma ja fuolates olbmui diti, vai si guora-
 tallagoadaše ječaidæsek ja morranifċe. Dastgo
 dat læ visses ja duotta, maid mon læm dovdam
 luttam, ja maid juokkehaš boatta dovdad luttet:
 go olmuš nuft ajetalla sakramentast erit, de son
 šadda bæivest bæivvai garrasæbbun ja galbma-
 sæbbun ja adna dam aibas duššen. Muđoi olmuš
 galgga radđadallat ječas vaimoin ja oamedovdoin
 ja männodet nuftgo dat olmuš, gutte mielastes
 datuši ællet vuogasmielalažat Ibmelin. Mađe æmbo
 dat šadda, dađe æmbo vaibmo lieggan ja cakkid,
 nuft atte dat i aibas galbmo.

Mutto don cælkak: „Go mon dovdam, atte im
 mon læk rakaduvvum, maid dalle?“ Vastadus:
 Dat læ muge gæččalus, mi erinoamačet boatta
 dam doluš dilest pave vuolde, go olbuk givse-
 degje ja vaivedegje ječaidæsek šaddam diti aibas

buttesen, ja amas Ibmel gavdnat uccemusge duolva min alde; daggo bokte mi læp šaddam nuft arggen dast, atte juokkehaš læ cælkkam suorggane-min: Vuoi, ik don læk dokkalaš! Dastgo dast luonddo ja jierbme værddedišgoatta min dokkimæt-tomvuoda daina stuora mavsolaš burin, ja de i gavdnujuvvu mikkege æra go sevdnjis gintal šelggis bæivača ektui daihe baikka mavsolaš geđgi ektui. Damditi go si oidnek dam, de æi si dato ouddan mannat ja vurddek, dassačigo si šaddek rakaduvvum, nuft gukka atte vakko vakko maņest ja jakkebælle jakkebæle maņest vassa. Mutto jos don aigok dam bællai gæččat, man sivvoi ja buttes don læžak, ja barggat dam ala, atte i dust livče mikkege sivatallamušaid ječad ala, de ik don šadda dokko boattet.

Damditi galgga dast erotus dakkujuvvut olbmui gaskast. Dastgo daidi, guđek læk gudnetæmek ja sivotæmek, galgga celkkujuvvut, atte si æi galga dokko boattet; dastgo si æi læk suddoi andagassi addujume vuostaivalddem lakkai, dainago si æi bivde dam æige mielastæsek dato læt sivvojak. Mutto dak ærrasak, guđek æi læk daggar spirilagaš ja luovos olbmuk ja mielastæsek dattuk læt sivvojak, æi galga dast erit ajetallat, jos si vela æra dafhost ležžekge hægok ja rašek, nuftgo maidai basse Hilarius læ cælkkam: „Go i læk dakkujuvvum daggar suddo, atte guttege rievte mielde galgaši særvvegoddest olgus čulddujuvvut ja æppe-kristalažžan adnujuvvut, de i galga olmuš sakramentast erit ajetallat amas ješ ječas hægataga dakkat.“ Dastgo nuft gukkas i boade

oktage, atte sust æi goitge ain læk ollo bæivalaš hægjovuodak oažest ja varast.

Damditi galggek daggar olbmuk oappat, atte dat læ stuoremus goansta, atte olbmuk dittek, atte min sakramenta i oro min dokkalašvuodast; dastgo æp mi divte ječaidæmek gastašuvvut nuftgo dak, gudek læk dokkalažak ja bassajak, æpge boade ripaidi, dego mi lifčimek buttasak ja suddotæmek, mutto boattep baica nuftgo vaivaš, varnotes olbmuk, ja aito jur damditi go mi læp dokkimætto-mak; mudoigo atte læžža muttom daggar, gutte i halid maidege armoid daihege suddoi andagassi cælkemid ige jurdaš ječas buoredet.

Mutto dat, gutte mielastes sitta armo ja jeđditusa, galgga ješ viggatet ječas ige diktet gudege baldetet su dast erit, mutto cælkket naft: „Mon datušim galle mielastam læt dokkalaš; mutto im mon boade mange dokkalašvuoda ala, mutto du sane ala, go don læk goččom dam, dainago mon datušim mielastam læt du mattajægje; mu dokkalašvuotta šaddus, maggar dal šaddaš. Mutto dat læ vaddes; dastgo dat læ alo estusen ja hettitussan, atte mi gæččap æmbo min ječaidæmek bællai go Kristusa sane ja njalme bællai. Dastgo luonddo datuši nuft gævatet, atte dast lifči hui buorre coakce, ja luottet ječas ala; jos i dat sate dam dakkat, de i dat dato ouddan mannat. Dast lekus galle vuostaš oase harrai.

Nubbadassi de læ æreb bakkoma maidai loppadus, mi maidai ouddalist læ gullujuvvum, mi galgga famolažamus lakkai min gæsotet ja viggatet. Dastgo dast čužžuk dak usteblaš ja audogas sanek: Dat læ mu rumaš, mi addujuvvu

din oudast. Dat læ mu varra, mi din oudast golgatuvvu din suddoi andagassi addujume diti. Nuftgo mon læm cækkam, de æi læk dak sanek sardneduvvum guðege murri æige gæðgai, mutto munji ja dudnji; mudoi lika burist lifci ožžom javotaga orrot ige asatet dam sakramenta. Damditi jurdaš ja guoratala maidai dam sane din, amas son duššas sardnot duina.

Dastgo dast son falla migjidi buok dam davvera, maid son læ migjidi buktam almest vuolas, masa son maidai mudoige buok usteblašamus lakkai gæsota min, dego go son cækka Mat. 11, 28: Bottet deiki mu lusa buokak, guðek karggabetet ja lepet losidattujuvvum, ja mon addam digjidi vuoinadusa. Dat læ dal goit suddo ja hæpad, atte son nuft vaimolažat ja oskaldasat galgga hastet ja nævvot min vuostalvalddet dam, mi læ min alemus ja buoremus buorre, ja atte mi læp nu fuolatæmek dam harrai ja ajetallap nuft gukka, dassačigo mi šaddap avca galmasen ja garasen, nuft atte i mist læk i mikkege haloid ige rakisvuodaid dasa. I alma sakramenta galga adnujuvvut vahaglaš dinggan, nuft atte olmuš galgaši dast erit ballat, mutto oktan bæste, jeddiægje dalkasen, mi galgga du væketet ja addet dudnji ællema sikke sillui ja rubmaši. Dastgo gost siello læ buoreduvvum, dobbe læ rumaš maidai væketuvvum. Manditi mi dalle ballap dast, dego dat lifci mirkko, mi bukta migjidi jabmema, go dat navdašuvvu?

Dat læ galle duotta, atte dak, guðek dam bagjelgečček ja ellek kristalašmættom lakkai, vuostaivalddek dam vahagen ja dubmitussan; dastgo

daggaražaidi i galga mikkege læt buorre daihe avkalaš, nuftgo buoccai gävva, gutte vuostalastem varas borra ja jukka, maid dalkastægje læ sust gielldam. Mutto dak, guđek dovddek sin hægjovuodasek ja mielastæsek dattuk dast luovos bæssat ja bivddek væke, æi galga dam æralagačen lokkat ja adnet go mavsolaš dalkasen dam mirko vuostai, mi sin siste læ. Dastgo dast don galgak sakramenta siste Kristusa njalmest vuostai-valddet suddoi andagassi addujume, mi sistes doalla ja mieldes bukta Ibmel armo ja Vuoiņa oktanaga buok su addaldagaiguim, suogjalusain ja værjoin ja famoin jabmem ja bærgalaga ja buok oasetesvuoda vuostai.

Nuft læ dust Ibmel bælest sikke min Hærramek Kristusa goččom ja loppadus; dasa vela galgga du bælest du ječad hætte, mi du bagjelist orro, du viggatet; dastgo dam hæde diti dat læ, atte daggar goččom, gæsotæbme ja loppadus šadda. Dastgo son cælkka ješ Mat. 9, 12: Dærvas olbmuk æi darbaš dalkastægje, mutto dak, guđek læk buoccame, d. l., dak guđek læk vaibbam ja vaiveduvvum suddost, jabmem-balost, oaže ja bærgalaga gæččalusast. Jos don dal læk vaiveduvvum ja dovdak du hægjovuodad, de mana dorvolažžan dokko ja adde ječad arvosmattujuvvut, jedđijuvvut ja apasmattujuvvut. Dastgo jos don datok vuorddet, dassačigo don bæsak dast luovos, mi du dædda, nuft atte don bæsak boattet buttesen ja dokkalažžan sakramenti, de don ferttik dast erit orrot agalažat. Dastgo dast son bigja duomo ja cælkka: „Jos don læk buttes ja sivvoi, de ik don darbaš mu imge mon du? Damditi gočču-

juvvjek dušše dak dokkimættomen, guðek æi dovda hægjovuodasek æige dato læt suddogas-san.

Don cælkak: „Moſt mon galgam dalle dakkat, go im mon mate dovddat daggar hæde imge dovda nælge ja goiko sakramenta maſſai?“
 Vastadus: Daidi, guðek læk dam dilest, atte si æi dovda sin hæðesek, mon im dieðe buoreb raðe, go atte si doppijek occasæsek ja gulddalek, igo sist maidai læk oažže ja varra. Jos don dalle gavnak dam, de valde ouddasad basse Paulusa girje Galatalažaidi (5, 19 j. n. v.) ja gula, mi čabba šaddoid du oažže læ. Mutto oaže dagok, son cælkka, læk albmosak, nuftgo: Furrudak, vačišvuotta, buttesmættomvuotta, nuoskevuotta, æppeimelbalvulus, noaidastallam, vašalašvuodak, rido, udnotesvuotta, moarre, bælkko, soapmættomvuotta, sierrasærvek, gadašvuotta, sorbmim, jugišvuotta ja daggarlagaš mænok.

Damditi jos don ik mate dam dovddat, de osko goit juobe čallagige; dat i du gielest, dastgo dat dovdda du oaže buorebut go don ješ. Vela ain basse Paulus arvvala Rom. 7, 18: Mon dieðam, atte mu siste, dat læ mu oaže siste, i asa mikkegen burid. Jos basse Paulus fertte nuft sardnot oažes birra, de æp mige dato læt buorebuk ja basebuk. Mutto atte mi æp dam dovda, læ daðe bahab; dastgo dat læ mærkka dam ala, atte dat læ spitalaš oažže, mi i dovda maidege ja almake vaššola ja borra biras. Mutto, nuftgo celkkjuvvum læ, jos don læk nuft aibas

jabmam, de osko goit juobe eallagige, mi cælkka duomo du harrai. Ja oanekažat, mađe ucceb don dovdak du suddoidad ja hægjovuodad, dađe æmbo læ dust ašše mannat dokko væke ja dalkasa occam diti. ¹⁾

- 1) Igo dat juo læk hætte gal, atte don gavnak ječad galmasen ja halidkættajen sakramenta mannai? Mi dat læ æra go atte don læk galmas ja hiðes oskot, gitet ja muittet du rakis bæstad ja buok daid buoredagoid, maid son bačča gillamušas bokte læ dudnji čajetam, vai son du lonestifei suddost, jabmemest ja bærgalagast erit? Maina don aigok ječad lieggadet dam galmasvuoda ja hiðesvuoda vuostai? Maina don aigok du oskod bajasboktet? Maina don aigok ječad avčotet gitalussi? Jos don aigok vuorddet, dassačigo dat boatta ješaldes, de dat i šadda goassege. Doala ječad sakramenti; dast læ dolla, mi matta vaimoid cakketet; dast don galgak muittat du hæđad ja darbašvuodad ja gullat ja oskot du bæstad buoredakkoi; de du vaibmo šadda nubastuvvut ja boattet æra jurddagi ala. Mutto jos don cælkak, atte don ik dovda suddo, jabmem, mailme, bærgalaga j. n. v. ige dust læk doarro ige soatte daiguim, ja damditi i bagge mikkege heđid du sakramenta lusa, de vasteduvvu: Im mon osko, atte don duođast dam oaiveldak, atte don læk dat aidno buok basse olmui gaskast ædnam alde, gutte i dovda daggariid, ja jos mon dieđášim, atte don duođast dam oaiveldak, de mon duođai anašim fuola, vai olmuk buok gatai alde, mai mielde don manačak, čuojatifee buok bielloiguim ja čurvušegje: „Da manna okta ođđa basse olmuš, gutte læ stuoreb go buok æra basse olmuk, daggar gutte i dovda suddo,

Nubbadassi, gæččagoade, lækgo don maidai mailmest, daihe jos don dam ik dieđe, de jæra du sida-guiminad dam birra. Jos don læk mailmest, de ale jurdaš, atte suddo daihe hætte šadda vaillot. Dastgo alge fal mænnodet, dego don aigušik læt sivvoi ja doallat evangeliumest gidda, ja de gæča, igo guttege šadda vaššai dudnji, dasa vela illasta du, læ væralaš ja vækkavaldalaš duina ja læ aššen suddoi ja baha dabidi. Jos don ik læk dam fuobmašam, de divte čallaga dudnji dam cækket; dastgo dat duodašta juokke sajest nuft mailme birra.

Dasa dust vela læ bærgalak birad, gæn don ik mate ollasi julgidad vuollai duolbmat, go min Hærramek Kristus ješ i læk mattam sust vælttat. Mi læ dal bærgalak? I mikkege æra go dat, manen čala su goččo: gielastalle ja olmuš-godde. Son læ gielastalle, vaimo Ibmel sanest erit fillim ja dam čuovgatuttem varas, amad don dovddat du hædad ja boattet Kristusa lusa. Son læ olmuš-godde, gutte i ovtage čalbme-ravkkalamboddage udnuše dudnji ællema. Jos don matašik

ja gæst suddo i læk.“ Mutto alma læikataga, mon aigom dudnji cækket; „Jos ik don dovda maidege suddoid, de don læk vissasi aibas jabmam du suddoidad siste, ja don læk aibas suddo valdest. Datge juo læ stuora suddo, atte don ik dovda maidege heđid ikge halid sakramenta maŋŋai; dastgo dat čajeta, atte dust i læk osko, atte don ik ane Ibmel sane arvost, læk vajaldattam Kristusa gillamušaid, læk cieggam gitemættomvuoda ja buokšlai vuoiqalaš fastevuodai sisa.

oaidnet, man ollo nibek, saitek ja njuolak juokke bodda læk njulggijuvvum du vuostai, de dat lifči dudnji illon atte boattet sakramenti, nuft davja go don matašik. Mutto atte olmuš manna dast nuft oagjebassan ja fuolatæbmen, dat i boade ærast, go atte mi æp jurdaš æpge osko, atte mi læp oaže siste ja baha mailmest daihe bærgalaga rika vuolde.

Damditi gæččal ja harjetala ječad burist daggarid dakkat ja guoratala ječad daihe gæččast birad ja doala fal ječad čallagi. Jos don ik dallege maiddege dovda, de dust læ dađe æmbo vaiddemuš sikke Ibmel ja vieljad oudast. Dain don galgak bivddet rađe ja oudast-rokkadusa, alege hæite, ouddalgo gædže læ boattam du vaimo alde erit, de galle hætte šadda, ja don aicak, atte don læk guokte dam made čiegnalassi cieggam go muttom æra varnotes suddogas, ja atte don darbašak sakramenta sagga æmbo dam varnotesvuoda vuostai, maid don ik oaine, jos Ibmel addaši dudnji armo, nuft atte don dovdašik dam æmbo ja šaddašik dađe nælggovažabun sakramenta manŋai, erinoamačæt damditi go bærgalak bakke nuft du ala ja bæitekættai vuodgŋa du, vai ožuši du doppit ja sorbmit sikke sielo ja rubmaša, nuft atte don ik goassege mate læt oagjebas su diti. Man farga matta son fakkistaga læt dolvvom du varnotesvutti ja hættai, go don læk uccemusat dam vuorddeme.

Dat lekus dal celkkujuvvum nævan, i duššefal migjidi boares ja raves olbmuidi, mutto maidai daidi nuoraidi, guđek galggek kristalaš oapo ja dam dovdo siste bajasgessujuvvut. Dastgo daggo

bokte mataše loge bakkom, osko artikkalak ja Ačče-min dađe alkebut cieggaduvvut nuoraidi, nuft atte si mielastæsek ja duodalašvuodain oapaše daid ja nuft nuorravuoda rajest ječaidæsek daidi harjetalaše ja dai mielde dagaše. Dastgo vuor-rasak alma læk dal gosi gærggam, nuft atte dat ja æra ašek æi mate dakkujuvvut, muđoigo mi bajasgæsep daid olbmuid, guđek galggek boattet min maŋnel ja min ammati ja virggai šaddat, vai si maidai bajasgessek manaidæsek avkalaš lakkai, nuft atte lbmel sadne ja kristalašvuotta bajasdolujuvu. Damditi dittus juokke ised, atte son lbmel goččom ja bakkom mielde læ gædnegas manaides dam birra oapatet daihe addet sin oapatuvvut, maid si galggek diettet. Dastgo dađemielde go si læk gastašuvvum ja kristalažai særvvai valddujuvum, de si galggek maidai sakramenta navdašæbmai oasalažžan šaddat, vai si mattek min balvvalet ja læt migjidi avkken; dastgo alma si goit berrijek buokak min væketet oskot, rakistet, rokkadallat ja doarrot bærgalaga vuostai.

2.

Manditi Kristus læ asatam basse ækkedes mallasid.

Dastgo Hærrast mon dam vuostaivalddim, maid mon maidai digjidi addam læm, atte Hærra Jesus dam ija, go son bettjuvui, valdi laibe, giti ja doagjali dam, ja celki: Valddet, borret! dat læ mu rumaš, mi din oudast doagjaluvvu, dam dattet muo muittem diti! damanaga lakkai maidai gæra, maŋnelgo son læi doallam ække-

des mallasid, ja celki: Dat gærra læ dat odða testamanta mu varai siste; dam dakket, nuft davja go di dam jukkabetet, muo muittem diti! Dastgo nuft davja go di borrabetet dam laibe ja jukkabetet dam gæra, de muittalepet di Hærra jabmema, gidda dassači go son boatta. 1 Kor. 11, 23—26.

Mi aiggop Ibmel sane diti varotet amamek šaddat su armo bagjelgæččen, mutto haliduvvat Hærra mallasidi ja daid rakistet ja mielastæmek daid vuostaivalddet, vai dak bissuk duotta arvost ja rievtes anost. Dastgo cælke munji, igo dat læk daggar usteblašvuotta, man lakkasaš i gavdnu, atte Hærra nuft rabasta su vaimos su mattajegjidasas ja cælkka: Valddet ja borret, dat læ mu rumaš. Jukket buokak dast, dat læ mu varra, dat odða testamanta; dam dakket mu muittem diti; allet vajaldatte mu ja dakket dam, allet duššefal ovta gærde, mutto davja, gidda maŋnemuš bæive ragjai. Dat rakis Kristus datoi nabbo dalle mielastes su ækkedes mallasides ja su testamentas bokte bajasdoallat su mitos, dovdo ja osko, amasek dak jabmet min vaimoi siste. Damditi son asata daid ækkedes mallasid, vai dak alo bissuk famostæsek, ja vai su jabmem, man bokte mi læp suddost ja buok agalaš varnotesvuodast bestujuvvum, alo adnujuvvu muitost.

Alma dat læ usteblašat sardnujuvvum, i mirkolažat ige moarest, mutto sagga usteblašabut go ačče matta bardnasis sardnot; dastgo, son cælkka, dat læ munji buok oudemusta mavsolaš, atte di

epet mu vajaldatte. Son datoi nabbo mielastes dam muiitem min buokai beljidi, njalbmaj ja vaibmoi darvetet, amas su basse gillamuš vajaldattu-juvvut, moft son min diti læ russinavllijuvvum, jabmam ja fastain jabmemest bajas čuožželam. Dat læi su halidus, atte dat galgga alo vurkuduvvut su kristalažai vaimoi siste. Dastgo alelassi bajasšaddek æra ja nuorra olbmuk, guđek æi duššefal darbaš oapatuvvut sane bokte, vai oppek Kristusa, sin bæstesek, dovddat ja daggo bokte audogassan šaddek, mutto guđek maidai darbašek dollujuvvut daggar olgoldas ibmelbalvvalussi, vai alo sist læ ašše hærrasek ja lonestægjesek, Kristusa, maidnot ja ječaidæsek su bokte jeddit. Dastgo dat læi Hærra jurda, go son testamentas asati. Damditi æp mi galga vaivastuvvat ja laita-stuvvat dam muiitemest. Go buorek ustebažak bottek okti, de dak davja čokkajek gæčos ija mietta ovtast ja sarnodek, ja damditi vajaldattek nakkariđ; manne olmuš dalle laitastuvaši dast, atte sardneduvvu ja oapatuvvu, man divrraset min Hærramek Kristus læ min oastam.

Mutto dal dat sakramenta daihe dak mallasak æi læk asatuvvum duššefal dam varas, vai Kristus daggo bokte maidnujuvvu; — dastgo son matta galle cælkket: im mon eisige darbaš du gitema ja maidnoma; mon matam hui burist læt du taga, læm lika burist Ibmel bardne, jogo don mainučak mu daihe ik; im mon šadda im buorebun imge hæjobun du maidnoma bokte. Mutto dak læk æambo baica asatuvvum, dainago mi darbašep daggar testamenta ja mallasid, ja vai dak migjidi buorren boadaše. Dastgo vuttivalde burist, moft

sanek čugjek. Son geigge laibe ja cælkka: Valddet ja borret; dat læ mu rumaš, mi addujuvvu din oudast; dastmaŋnel geigge son gæra ja cælkka: Jukket buokak dast; dat læ mu varra, dam ođđa testameta (varra), mi golgatuvvu din oudast din suddoi andagassi addujume diti.

Dat galgga vuostačedin læt buok kristalažai alemus jeđđitus, atte si gullek, atte min Hærramek Kristus rumaš læ addujuvvum sin oudast ja su varra golgatuvvum sin suddoi diti. Dastgo jos guttege dasa osko, de vægjemættom læ, atte son suddo daihe mange æra bokte addaši ječas dorvotesvutti dolvuvjuvvut. Dastgo alma son dietta, atte dat davver, maina su suddo læ maksujuvvum, læ sagga mavsolačab ja stuoreb go su suddo.

Mutto Kristus i adde duššefal dam jeđđitusa, mi nuft gulatuvvu sane siste; son adda dudnji oktan laibin su rubmašes borrat ja oktan vinin su varas jukkat, maid sanek čielggaset celkkek — vaiko dat vela læžžage bærgalakki vaivven —, vai don du ječad persovna bælest galgak oamastet aldsesad dam rubmaša ja vara ja oskot, atte dat dudnji guoska ja galgga læt du, nuftgo don vuostaivaldak dam aldsesad njalminad ikge oktige ærrasi. Dastgo dat boatta ænas dast, atte ješ gutteg osko, atte Kristus læ gillam su oudast ige duššefal basse Pietara, basse Paulusa ja æra basse olbmui oudast. Dam harrai læ Kristus su testametas siste aiggom dakkat juokke kristalaža visesen, dainago ješ guttege vuostaivaldda ja navdaša aldsesis dam testameta, d. l. Kristus rubmaš ja vara.

Damditi i læk boastot celkkujuvvum, atte dam sakramenta siste vižžujuvvu ja vuostaivalddujuvvu suddoi andagassi addujubme; dastgo gost Kristus læ, dast læ suddoi andagassi addujubme. Dast læ su rumaš ja varra, su ječas sani mielde. Gutte dal vuostaivaldda, borra ja jukka dam, ja osko, atte min Hærramek Kristusa rumaš læ addujuvvum su oudast, ja atte su varra læ golgatuvvum suddoi andagassi addujubmen, igo sust galgaše læt suddoi andagassi addujubme? Dat læ okta šaddo ja duodai dat stuoremus ja buoremus šaddo, mi mist dast læ dam testamentast.

Nubbe šaddo læ dat, atte darbašlaš læ, atte kristalašvuotta bisso oktavuodast, ja atte dast læ ovtalagaš osko ja oappa. Vai rievtes særvvevuotta gaskanæsek kristalažai gaski šaddaši, de si ferttijek, æi duššefal sardnai okli boattet, gost si gullek dam ovta ja sæmma sane, man bokte si goččujuvvujek dam ovta ja sæmma oskoi ja buokak ovta čoakest doallat gidda dam ovta oaivest; mutto si ferttijek maidai čoagganet ovta bævddai ja borrat ja jukkat guim guimidæsekguim.

Vaiko evangeliumge maidai doalla kristalažaid ovtast ja dakka siu ovtamielalažžan, de ækkedes mallasak almake dakkek dam vel æmbo, go juokke kristalaš ješ dovdasta buokai muodoi oudast, maid son osko. Dast erit ratkujuvvujek dak, guđek æi læk ovtalagačak, mutto dak, gæin læ oktasaš osko, sæmma doaivvo ja ovtalagaš vaibmolakke Hærra vuostai, servvek okti. Dat læ hui darbašlaš ašše girkost, atte si nuft gessujuvvujek okti, ja atte i læk soappamættomvuotta osko dafhost. Damditi læk basse mallasak maidai latinalaš namain

goččujuvvum kommunionan, d. l. særvvovuottan, ja dak, guđek æi dato læt dai æra kristalažai lakasažžan osko, oapa ja ællem dafhost, ekskommuniserijuvvum, d. l. eritčulddujuvvum, dainago si læk æralagačak go dok oapa, sani, miellalage ja ællemlage dafhost ja damditi æi galga girddujuvvut dam ucca jovkučest, mast læ okta miella, amasek si dast dakkat soappamættomvuođa ja rido. Nuft dat basse sakramenta adnujuvu danen, atte Kristus daina doalla su ucca jovkučes ovtast.

Dam birra læk dak doluš oapatægjek adnam čabba jurddagid ja cælkam: Kristus læ adnam laibe ja vine su basse mallasidases, damditi go nuftgo ješ guđestge ædnag gordnečalmin læ sierra rumaš ja sierra habme, mutto dak šaddek oktan laibben, go jaffijuvvujek okti, nuft læ galle juokke olmušge okta sierra persovna ja sivdnadus; mutto dainago mi buokak sakramenta siste šaddap servolažžan ovta laibbai, de mi læp buokak okta laibbe ja rumaš, 1 Kor. 10, 17; dastgo dast læ okta ja sæmma osko, okta ja sæmma dovdastus, rakisvuotta ja doavvo. Vidnai bottek maidai ædnag vidne-muorjek, mangga smavva muorjača, main ješ guđestge læ sierra rumaš ja sierra habme; mutto go dak'boččujuvvujek ja vidnen šaddek, de i læk vidne mangalagaš, mutto dat læ okta aidno čabba, čielgga sappe. Nuft galggek kristalažak maidai læt. Daggar čilggitusa læk doluš aige olbmuk addam, ige dat læk boastot; dastgo sakramenta galgga danen adnut, atte doallat kristalažaid ovtast ovta miela, ovta oapa ja osko siste, amas ješ guttege læt sierra gordnečalbme ja dakkat aldsešis sierralagaš oapa ja osko.

Bærgalak i ajetala ja viggā dam oktavuoda ja ovtalagašvuoda duššadet; dastgo son dietta burist, maggar vahaga dat sudnji dakka, atte mist buokain læ okta osko, ja atte mi doallap dam ovta oaivest. Damditi son gæččal ain vuoro gænge værre-oskoin, dorvotesvuodain, čagjedægje, jorgo oaivveliguim, amas olmuš oskot rievtoi sakramenta ja æra artikkali harrai, vai son bæssa soappamættomvuoda dakkat. Vaiko dat dal æra lakkai i gal mate læt, go atte værranus fertte boattet, galgap mi goitge alelassi varotet amamek biedganet. Jos dat daihe dot i dato læt minguim, mutto datto ærranet mist erit oapa dafhost sakramenta birra daihe mange æra dafhost, de bissop mi goitge ovtast, atte moft dam nubbe miella læ Kristusā vuostai osko ja doaivo siste, nuft galgga maidai dam nubbestge læt sæmmalagaš miella. Mutto dat i mate goassege šaddat, muđoigo ovtalagašvuotta rakisvuoda siste bisotuvvu.

Oktavuoda bisotam varas oapa, osko ja ællem dafhost læ nabbo min Hærramek Jesus nuft rakislažat asatam dam sakramenta. Olgoldasat æp mi mate læt ovtalagačak; dastgo æi læk ovtalagaš virgek. Jos juokkehaš galgga dakkat, maid su virgge sust gaibbeda, de ferttijek daggo bokte moaddelagaš fidnok ittet. Dalolaš ælla æra lakkai go gonagas ja fidnogusša æra ašid; æmed hæreda æra fidnoiguim go biga. Daggar erotus fertte bissot olgoldas ællemest; mutto Kristus siste i læk oktage nisson daihe olmai, i oktage gonagas daihe dalolaš; mutto si goččujuvvujek buokak Kristus oskolažžan; dastgo aito jura dat evangelium, dat loppadus ja dat osko, mi must læ, læ maidai nis-

sonest, gonagasast, dalolažast, balvvalægjest, manast.

Dat siskaldas ovtalagašvuotta oidnujuvvu maidai dam sakramentast, go i ovtastge dast læk mikkege æraid ige buorebuid go nubbest. Dam-diti, lekus æmed daihe biga, ised daihe balvvalægje, ačče daihe bardne, gonagas daihe vuolebuš, de si læk dast buokak ovtalagačak, sist læ okta ja sæmma borramuš ja loppadus, ja jos si oskuk, de si gullek ovta ja sæmma albmai. Ige dat daga maidege dam aššai, jos mon læm dast ja muttom æra kristalaš Jerusalemest, ja moai æm dovda guim guoibmame; dastgo monnost læ dušše okta oaivve, ja dast moai goabbašagak dolle gidda ja doivvu daggo bokte audogassan šaddat.

Dasto læ dat sakramenta vela darbašlaš ja avkalaš ješ gæsage. Dastgo jos mon ožušim halotesvuoda dam sakramenti, de læ vahag dušše mu, ja mađe gukkeb mon ajetalašim dast erit, dađe bahab mu dille lifci; dastgo dat læ goit duotta, atte Hærra Kristus su ječas diti i darbaš, atte don muitak su; mutto don darbašak dam; dastgo jos don ik dato Kristusa muittet, de don ferttik bærgalaga muittet; mutto dast i šadda dudnji mikkege avkid, mutto aivefal vahag. Dastgo dust læ sardnedægje luttad, gutte borra ja jukka, oadđa ja gocca ovtast duina, dat boares Adam; ovtast suina don velledak, ovtast suina don likkak bajas, ja ovtast suina don fastain manak nokkat. Son sardneda dudnji hæitekættai, ja dakka dam nuft čæpet, atte son vuogjodatta du, nuft atte don šaddak galbmasæbbun ja galbmasæbbun ja nuft hidesen ja laikken, atte don manhemussi va-

jaldattak ikge šat jæra Hærra Kristus ja su evangelium birra. Dam dakka, cælkam mon, dat sardnedægje, gutte alelassi læ du cæbet alde, ja gæn don guoddak du ječad ocast. Son dævdda du beljid su sardnedemines, atte don ik galga jurdašet mange æra ala go moft don matak šaddat stuoresen ja riggesen mailme cæلمي oudast, nuft atte odne, itten, mannel ittača ja buok beivi du mielast orro, atte i dust læk asto, ikge don ligod aldsesad aige mannat sakramenti. De dapaturva, atte jos don odne læk galmas ja laikke dasa, de don itten šaddak vela galbmasæbbun. Dam dakka du sardnedægje, dat boares bahajuonalaš, gutte gæssa du Ibmel sanest erit, nuft atte don, vaiko don vela juokke bæive dam gulakge, daddeke dušše jurdašak æra fidnoi ala.

Dast datto min rakis Kristus mielastes dakkat, atte vaiko boares Adam alo sardneda dudnji ruđai ja obmudaga, famo ja gudne birra, don maidai luotašik du gessujuvvut ja dolvvujuvvut agalaš ællemi ja muitašik du lonestægjad, gutte læ jabmam du oudast ruosa alde, ja ožušik daggar vaimo lieggasvuođa, atte don aibašifčik orrot su lutte, lifčik vaibbam dam ællemest ja cælkašik: „Vuoi Hærra, mon oainam, atte im mon mate hæittet suddodæmest, im mon mate vaibbat dam bahast; damditi mon rokkadalam dust, vai mon vašotifčim mailme ja ožušim halo ja rakisvuođa dudnji,“ j. n. v. Dat næva læ migjidi juokke bæive darbašlaš dam vahaglaš sardnedægje, min boares Adam vuostai, gutte ija bæive læ savkastallamen min beljidi.

Damditi læ min rakis Hærra Jesus Kristus asa-

tam su basse mallasides, vai mi daggo bokte muit-
tui bigjap, atte dam ællem mannel galgga okta
æra ællem čuovvot. Damditi valdda son laibe ja
gæra, goččo mattajegjides borrat ja jukkat ja
cælkka, atte dat læ su rumaš ja varra, addujuv-
vum min oudast ja golgatuvvum min suddoi diti,
amamek mi vajaldattet su, mutto vai mi muitep su,
ja amamek mi jurdašet aivefal ruđai ja obmudaga
ala, maid mi goitge, dađe bahabut, lavip dakkat.
Læ, dego son aiguši cælkket: „Addet goitge
gavce bæivest, njælje vakkost j. n. v. munjige
ovta bæive, goas di mu muitebetet. Dam di gal
burist darbašepet; mon dafhostam matašim galle
læt damtaga.“

Duođai, jos dat lifči golle, nuft atte juokke-
hažži addujuvvuši, i Kristus rumaš ja varra, mutto
čuode ruvna daihe vela ucceb, de šaddaši čoag-
ganæbme, viekkam ja bakkim. Æpgo mi berreše
čolgadet ječaidæmek, mi jalas olbmuk, guđek nuft
viekkap ja ruottap ucca rutta-bittača diti. Ja dast
æi goitge læk čuode ruvna, mak læk farga bor-
rujuvvum, mutto Jesus Kristus rumaš ja varra,
maina mi læp lonestuvvum. Dam davvera son
adda migjidi oabmen su testamta siste ja oktan
daina agalaš ællema, vai mi galggap læt vissasak
dam ala ja jedđit ječaidæmek dam bokte ja alo
adnet dam muitost. Mutto dam davverest batarek
olbmuk erit, dego dat lifči mirkko ja dubmitus.

Gi dakka dalle, atte mi viekkap čuode ruvna
diti æpge dam divras, mavsolaš davvera diti? I
oktage æra go bærgalak, gutte læ famolaš min
boares Adam siste, gi juo ješ aldes læ laikke ja
hiđes dam agalaš buore doppit, mutto mielastæb-

but ječas adna dam bællai, mi dam aiggasaš læ. Dat gitemættomvuotta ja bagjelgæččam læ stuoreb suddo, go guttege gadda; dastgo olbmuk davjest dam æi ane manenge; mudoi mi anašeimek stuoreb viššalvuoda æpge daggar angervuodain vainotivče golle ja obmudagaid, maid mi goitge æp uccemuš boddušge mate læt vissasak, oažžopgo mi daid adnet. Mutto dak, guđek nuft männodek, gečču-sek, moft okti sigjidi gævva.

Damditi aiggo Hærra min nævvot su basse mallasides bokte, atte æp mi galga læt nuft gitemættomak, mutto atte mi galggap diettet, go mi mannap dam allagelbolaš sakramenti ja dobbe dovdastep min oskomek oktanaga æra kristalažai-guim, atte mi dam lakkai balvvalet su, go mi ječa goitge adnep stuoremus avke dast. Damditi galggap mi erinoamačet su gitet ja illodet, damditi go son mist dal læ arbmogas bærraigæčče, gutte i duššefal læk oaffaruššam ječas min oudast, mutto maidai galleta min su rubmašines ja varaines, mak læba oaffaruššujuvvum min oudast, ige gaibbed maidege æra dam oudast, go atte mi galggap su muittet, ja atte mi daggo bokte galggap bisotuvvut oskost, ja kristalašvuotta ovtamielalašvuodast.

Jurdaš dalle, rakkasam, maid olmuš galgga cækket dai birra, guđek ramadallek ječaidæsek læt kristalažžan ja mannek goitge gæčos jage, guokte golbma jage daihe vel gukkeb alma navdaškættai dam allagelbolaš sakramenta! Daid læ vissasi bærgalak nuft bostatam, atte si æi šat goassege ane vara sin suddoinæsek ja damditi æi jurdaš damage ala, moft si galggeke dain luovos

bæssat, daihege si rakistek dam aiggasaš ællem æmbo go agalaš ællema. Alma dat galle læ, sikke dat ja dot, hirmmad gullat. Damditi, gutte datto læt kristalaš ja dasa vela, su kristalaš namas mielde, kristalažat vagjolet, dat i galga dain basse mal-lasin erit ajetallat, mutto navdašet daid davja ja mielastes; dastgo mi darbašep daid saggarakkan.¹⁾

Ibmel suovaši migjidi su armos ja Bassevuoina Kristus bokte, vai mi vuostaivalddep dam jedđig-

¹⁾ Go guttege i oca daihe halid dam sakramenta ucce-musast ovta gærde rajest gidda njælje gærde ragjaige jagest, de dat læ ballamest, atte son bagjelgæčča dam sakramenta ige læk kristalaš, nuftgo datge i læk kristalaš, gutte i osko ige gula evangeliuma; dastgo Kristus i cækkam: Allet dam daga, daihe; Bagjelgeččet dam, mutto: Dam dakket nuft davja go di dam jukkabetet j. n. v. Son datto duođai, atte dat galgga dakkujuvvut ige eisige vajaldattujuvvut ja bagjelgeččuuvvut. Mutto go guttege i ane dam sakramenta alla arvost, de dat læ mærkka dam ala, atte son i dovda suddo ige oaže ige bærgalaga ige mailme ige jabmem ige varalaš-vuođa ige helveta, dat læ, i son osko maidege buok dain dingain, vaiko son vela lifčige gasko dai siste gidda beljides ragjai ja guovtegerddasaš lakkai lifči bærgalaga oabme. Mutto i son fast darbašge armo, ællem, paradiasa, alme valldegodde, Kristus, Ibmel daihe maidege burid. Dastgo jos son oskuši, atte sust læk nuft ollo bahak, ja atte son darbaša nuft ollo burid, de i son daina lagin ajetalaše sakramentast erit, gost væketuvvu dam baha vuostai ja nuft ollo buorek addujuvvujek.

laš sakramenta Kristusa gudnen ja min ječaidæmek
audogasvuottan. Amen.

3.

Basse mallasi dokkalaš ja dokkimættom navdašæme
birra.

Damditi, gutte borra dam laibe daihe
jukka Hærra gæra dokkimættosen, son læ
ašalaš Hærra rubmaši ja varaidi. Mutto
guoratallus juokke olmuš ješječas, ja
nuft borrus son laibest ja jukkus son
gærast. Dastgo gutte borra ja jukka
dokkimættosen, son borra ja jukka ješ
aldsesis duobmon, go son i daga erotusa
Hærra rubmašest. Damditi læk ædnag
rašek ja hæjok din gaskast, ja ædnagak
oaddeme læk. Dastgo jos mi dubmišei-
mek ješječaidæmek, de æp mi dubmijuv-
vuše. Mutto go midubmijuvvup Hærrast,
de mi bagaduvvup, amamek mi gadotussi
dubmijuvvut oktanaga mailmin. De dam-
diti, mu vieljačidam! go di boattebetet
čoakkai borrat, de juogadeket gutteg
guimidædekguim. Mutto jos guttege bo-
rastuva, de borrus son sidastes, amadek
di dubmui čoakkai boattet. Daid æra din-
gaid galgam mon asatet. go mon boadam.
1 Kor. 11, 27—34.

Kristalažai gaskast læ sagga darbašlaš, atte
dat teksta viššalet guoratallujuvvu, dastgo jierme-
tesvuoda diti olbmuk læk dakkam daggar arvvalu-

said dai sani diti, atte albmug læ aibas massam dam jedditusa, mi læ addujuvvum dam sakramenta siste, Hærra ækkedes mallasi siste, ja læ ballam dast dego mirkost.

Dat læ galle duotta, æp mi mate cælkket, atte Judas læ vuostaivalddam dam sakramenta jedditussan ja huoradussan, ja Korintalažai gaskast læk, nuftgo Paulus cælkkka, ædnagak læmaš, gudæk læk vuostaivalddam dam dokkimættosen ja damditi læk Ibmelest rangaštuvvum sikke rubmaš ja hæga bælest. Damditi galgga dat erotus bisotuvvut, atte muttomak vuostaivalddek sakramenta dokkalažžan ja audogassan, agalaš ællemi, mutto muttomak dokkimættosen, aldsesæsek duobmon, nuft atte Ibmel rangašta sin dam diti dast, ja jos si æi jorgid gattamušain ja oskoin, de son aiggo sin dobbe agalaš gadotussi dubmit. Damditi sagga mavvolaš læ diettet, mi dat læ dam allagelbolaš sakramenta dokkalažžan daihe dokkimættosen vuostaivalddet.

Pavevuoda vuolde læ nuft oapatuvvum, atte i oktage galggam mannat sakramenti, mudoigo son gavnai ječas dasa ollasi dokkalažžan ja aibas buttesen. Mutto danen buttesvuottan si læk lokkam rippa-dovdastusa, gattamuša, borakættavuoda, rokkadusa, alddaldagaid vaivašidi ja daggarid, mak dalle goččujuvvujegje gattamuš-dakkon. Mutto luoite fal daggar dokkalašvuoda mannat; dastgo vægjemættom læ, atte mi min dagoidæmek diti mattep læt buttasak daihege boattet buttesvutti. I Kristusge ješ læk addam su mattajegjidasas daid mallasid, go si legje aibas buttasak; dastgo son cælkkka, atte si darbašek bassat julgi-

dæsek, ja dobbe i son sarno čacce-bassama birra, mutto suddoi andagassi addujume birra.

Dast galgga olmuš viššalet oappat ja vutti-valddet, atte dat allagelbolaš sakramenta i vuostai-valddujuvvu dokkimættoset dain, guđek vaiddalek ja dovdastek, atte si læk vaivan suddogasak, atte si dovddek mangašlai gæččalusaid, sardnuk muttomin hoappovuoda diti joavddelas sane, šaddek muttomin gierddamættosen j. n. v. Daggaražak læk bæivalaš suddok, mak darvvanek migjidi, nuft gukka go mi ællep dabe ædnam alde, nubbai æmbo, nubbai ucceb. Damditi ik don galga cælk-
ket, atte don daggar suddoi diti ik aigo mannat sakramenti; dastgo nuft gukka go don guoddak dam boares Adama, de dat šadda vissasi dudnji dpatuvvat, atte don gæččaluvvuk gierddamættom-
vuodast, baha jurddagin ja æra daggaražain, ja atte don daggo bokte suddodak. Jos don dalle ik aiguše sakramenta vuostaivalddet, ouddalgo don læk buok suddost luovos, de nuft gævaši, atte ik don goassege sakramenti boadaše.

Mutto dak navdašek dam allagelbolaš sakramenta dokkimættosen, guđek diettelaset ellek suddoi siste, ouddamærka diti, vaše siste lagamužži, sorbmim, furrušæme, naituslitto rikkom ja æra daggar almos suddoi siste, alma jurdaškættai dam ala atte hættet daid. Dastgo sakramenta i læk Hærrast Kristusest asatuvvum, vai olmuš bisso suddoides siste, mutto vai son bivdda suddoi andagassi addujume ja šadda sivvobun. Nuft valdi Judas sakramenta jabmemen ja duobmon, damditi go son læi duokknes mæredam bættet ja vuovd-

det min Hærramek Jesusa ja bisoi su baha aig-gomušastes ja buoššoduvvum datostes.

Dam ouddamærkast muttomak valdek muttomin balo; dainago si orruk vaše ja soappamæt-tomvuoda daihe æra suddoi siste, de æi si dato sakramenti mannat. Dak suddodek guovte lak-kai: vuostačedin daggo bokte atte si æi cagga moare æige dato suddost erit hæittet; nubbadest go si Kristusa bakkom vuostai ajetallek nuft gukka sakramentast erit. Damditi galggek daggar olb-muk vuostačedin erit bigjat vaše ja gadašvuoda, hæittet suddost erit ja dasto dam basse sakra-menta navdašæme bokte viežžat suddoi andagassi addujume jedđitusa ja osko nanostusa. Jos dasto vela suddo-čunam cagaši sist, de si galgaše čuorvvot Ibmela ja rokkadallat: „Vuoi Hærra, adde munji rafhalaš, usteblaš, lojes vaimo juokkehaža vuostai, ja buttest mu Kristusa diti buok suddoin erit.“ Daggar oskoin si galgaše mannat sakra-menti æige diktet ječaidæsek baldestuvvut dai Paulusa sani bokte; dastgo dak æi læk celkku-juvvum dai birra, guđek mielastæsek dattuk læt suddost erit bestujuvvum, mutto dai birra, guđek suddo siste orruk æige dato dast erit hæittet, mutto læk baica čævllajak ja bælošteš dam, nuftgo oidnujuvvu Korintalažai lutte, go Paulus čalla sigjidi v. 17: im mon ramed (din), ja čajet daggo bokte, atte si æi eisige guoratallam ječai-dæsek, mutto baica dattu lokkujuvvut buorren kri-stalažžan.

Dalle læi Hærra mallasin æra vierro go dal min lutte. Kristalažak botte čoakkai ækkest ja borre ovtast čoaggalmasai siste, ješ gutteg dast,

maid son mieldes buvti. De legje daggarak, guðek borre bagjelmæralažat ja jukke ječaidæsek garremidi; ærrasin i læm mikkege, ja si ferttije-gje nælggot ja goikkat. Dat, cælkka Paulus, læ boastot; i dat berre šaddat, atte di suddodepet miela-ævtost, dasto mannabetet sakramenti ja gævatepet ječaidædek, dego epet di livče suddo-dam. Dam lakkai di borrhabetet ja jukkabetet dokkimættosen; damditi Ibmel din rangašta sikke davdain ja ærrasin.

Dat læ æra ja stuoreb suddo go dat, atte vuoiggadlaš vaimok muttomin guossalek ja jorgidek goitge, rokkadallek ja šukke: „Vuoi, vare Ibmel addaši munji mu suddo andagassi; dastgo mon læm dakkam, maid im mon berrim!“ Daggarid Kristus i hoigad basse mallasin erit; dastgo alma sanek diettevassi addek, atte son i sida vanhurskes ja basse olbmuid dam bævdai, mutto vaivan suddogasaid, guðek sin stuora suddoidæsek diti æi dieðe, gosa si galggek šaddat; dastgo son cælkka nuft: mu rumaš læ addujuvvum din oudast, ja mu varra læ golgatuvvum din oudast. Mutto æi dak mate læt smavva ja uccan aicatatte suddogesak, gæi oudast daggar stuora oaffar læ buktujuvvum daihe daggar maksem læ dakkum. Damditi dat boatta duššefal dast, atte don vaimostad dovdak ječad suddogassan, dasto boadak ouddan sakramenti ja dobbe bivdak jedditusa ja væke. Mutto dast, gutte i dato suddos dovdastet ige ječas buoredet, sust i læk dobbe mikkege dakkamuššan.

Mutto dabalažat lave jorggot gævvat. Dak, guðek æi galgaše ballat, gæidi Ibmel falla buok

armo, ja gæid son datto mannes valljit, dak æi mate bæssat balost luovos, ja dak, guðek galgaše ballat, ja guðek læk stuoremus armotesvuoda vuolde, dak læk buok oagjebasamusak æige suorgan suddosek diti, mutto bakkijek sattedokko ouddan. Gævva vela nuftge, atte dat, gutte berriši addet ječas jeddijuvvut, i mate jedditusa oamastet; mutto dat, gutte berriši læt balost, læ oagjebas ja balotaga. Damditi cælkka basse Paulus: Guoratallus juokke olmuš ješ ječas, ja nuft borrys son laibest ja jukkus son gærast. Dat ješječaš guoratallam i læk mikkege æra, go atte don visut jurdašak dam bærrai, moft don læk råkaduvvum. Jos don gavnak ječad nuft garasen, atte ik don aigo suddost erit hæittet, ja atte dust i læk mikkege morrašid dam diti, de dust læ ašše basse mallasin erit ajetallat; dastgo dalle don ik læk kristalaš. Buok buoremus goitge lifēi, atte don hæitašik daggar ibmel-mættom mænoin erit, gaðašik du suddod ja rievtes osko bokte Ibmel loppadusa ala særvašik fastain dai kristalažai særvvai ja navdašifēik basse mallasid oktan singuim. Mutto jos don ik dato dam dakkat, de ajetala fal dain erit; dastgo don suddodak daid navdašedinad ja vuostaivaldak daid vissasi duobmon. Jurdaš burist bærrai ja daga du logod; jos don dam dilest, mast don læk, dæivveduvašik Ibmel duomost, moft dudnji dalle gævaši agalašvuodast? Jos don jurdašaddak rievtoi dam bærrai, de don šaddak illoi, go don jorggalak ječad, luoitak moare ja æra daggarid vasset ja basse mallasi bokte bivdak soabatusa du Ibmelinad.

Mutto jos don ik gavna ječad nuft garasen, mutto vaimostad dovdastak du suddod Ibmeli, moraštuvak duodalažat dam diti ja oskok, atte Ibmel aiggo addet dudnji dam andagassi armostes su barnes Jesus Kristusa diti, de don læk rievtoi rakaduvvum ja oažok roakka cækket du Hærrasad Kristusi: „Vuoi Hærram, mon læm vaivan suddogas; dam diti boadám dal du basse mallasidi, vai mon oažom dust jedditusa.“ Ale dalle æpped, atte don læk sudnji divras ja rakis guosse, ja ik don galga ballat; dastgo daggar moraštægje, baldastuvvam vaimoi diti læ dat bævdde rakaduvvum, vai dak dobbe gavnæk jedditusa ja arvosmattujume.

Dak Paulusa sanek: Guoratallus juokke olmuš ješječas, læk addam daidi boares oapa-tegjidi aše naft arvvalet: „Almos suddok, mak rangaštuvvujek duobmarest ja stævledægjest, æige bapast, nuftgo furrušæbme, sorbmim, jugišvuotta ja daggarak, galggek æstadet olbmuid sakramenti mannamest.“ Mutto dat galgga nuft ibmerduvvut, nuftgo ouddalist celkkujuvvum læ, atte dat, gutte aiggo ain ællet daggar suddoi siste ige dain erit hæittet, dat galgga sakramentast ječas erit doallat; dastgo go dokko manna, de čokke son ain stuoreb moare bagjelasas, dainago son sakramenta navdašedines dakkaludda, dego lifči kristalaš, ja i læk goitge kristalaš, maid su ællem galle čajeta.

Mutto dat, gutte læ orrom daggarsuddoi siste, ja dal hæitta dain erit, jorggal ječas ja šadda sivvobun, dat i galga diktet daid suddoid su balggas buoddot, mutto son galgga suddoi andagassi addujume bivddet, vuostaivalddet Hærra basse mal-

lasid ja rokkadallat lbmelest armo, dastmaŋŋel buorebut ječas gævatet. Mi mudoi vel mist læžžža bæivalaš mæddadusaid, dat i galga min hettit; dastgo dast æp mi šadda buttesen dam ællemest, ja jos mi æp datuše boattet Hærra mallasidi, ouddalgo mi gavnašeimek ječaidæmek aibas buttesen, de mi aibasrak erit harjanifčimek dokko mannamest æpge goassege dokko boadaše.

Mon matam ječčam dovddama mielde sardnot dam birra, mi dast čuovvo, go olmuš gukkes aige ajetalla Hærra mallasin erit. Mon læm ješ læmaš dam bærgalaga dola siste, nuft atte Hærra mallasak munji nuft amasmuvve, atte mađe gukkeb mon dain erit ajetallim, dađe æmbo vuostemiela mon dokko mannim.¹⁾ Varoteket damditi ja har-

¹⁾ Cieča jage dastouddal mon oaiveldim, atte im mon mana sakramenti, ouddalgo mon læm aibas rakaduvvum. Mutto go mon fuobmašim, atte bærgalak aigoi mu dast erit ajetet ja maŋŋemusta avca sakramenta must erit valddet, de mon celkkim: Gula, bærgalak! lekom dokkalaš daihe dokkimættom, de mon læm sakramenta darbašægje imge mate læt dam jedditusa taga; damditi mon aigom mannat imge dam šat gukkeb maŋedet, ja de mon mannim, muttom in ripaitaga. Dam mon dakkim, im dainago mon legjim hæittam ripaid aibas erit ja bagjelgeččim suddoi andagassi celkkujume; mutto atte mon muttom in mannim alttari alma ripaitaga, dam mon dakkim dušše bærgalaga miela vuostai dakkam varas, dainago bærgalak aigoi mu hettit sakramenti mannamest, muđoigo mon lifčim dasa aibas dokkalaš ja rakaduvvum.

jeteket ječaidædek davja dokko mannat, erinoamačet go di læžžabetet dasa dokkalažak, dat læ, go di gavdnabetet, atte din vaibmo læ losidattuvvum ja dorvotæbme suddo diti, amamek di vajaldattet min Hærramek ja lonestægjamek, Jesus Kristusa, mutto vai di muitebetet su oaffara ja jabmema; dastgo ærrasa i son bivde mist. Dasa min væketifçi min rakis Hærra Ibmel alмест su Bassevuoinas bokte Kristus, su barnes, min lonestægjamek diti. Amen!

4.

Rievtes rakadusa birra daid basse mallasid vuostaivalddem varas (Nubbe bæssaš-bæive evangelium birra).

Di diettebetet, atte mi læp sardnedam dam birra, gudek olbmuk læk dokkalažak dam sakramenta vuostaivalddet, namalassi dak, gæi vaimoidi Ibmel sadne læ nuft čuoccam, atte si oskuk, ja atte mi læp cælkkam, atte dat, gutte i læk daggar dilest, galgga ječas dast erit doallat. Ja hærliges læ, atte juokkehaš baldetuvvu mænnođæmest, nuftgo olbmuk dam ragjai læk dakkam, viekkamest sakramenti ješaldesek dakkujuvvum rakadusain. Dat læ rievtoi sardneduvvum, ja Ibmel addaši, atte ædnagak lifče addam ječaidæsek baldetuvvut dast erit. Mutto mon fuobmašam maidai ædnagi lutte ja ječčam lutte, atte dat baha vuoiḡḡa bakke bæretaga nubbe guovlost sisa, dakkam varas vaimoid laikken ja hiđesen sakramenta vuostaivalddet, nuft atte æi si dato alltari mannat, muđoigo vissaset dovdekk, atte si læk buollemen oskost. Dat maidai læ varalaš, ja daggo

bokte vela væketuvvuši, atte dat rakadus, man ala dam ragjai læ barggjujvvum, erit heittujuvvuši, mutto æra rakadus sisa buktujuvvuši, mi i maidai livče rievtes.

Mi læp varotam daid, guđek ječaidæsek dagoigum aigguk rakadet ječaidæsek sakramenta varas; dastgo daggarid Ibmel i gierda; mutto daggo bokte mataši farga šaddat, atte olbmuk saddaše hidenen ja alo vuordaše, dassačigo Ibmel boadaši ja addaši olles osko, ja nuft æi goassege daidaše alltari boattet. Damditi dat læ oskoin nuft, atte dam birra i goassege mate gallasi sardneduvvut, ja go gukka ja ollo sardneduvvum læ, de jierbme i mate goitge dam fattit. Dam vaddo erit jorggalam varas, mi aiggop vela rakadusa birra sardnot, ja mi ferttip guovte guvllui gæččat daihe guoktešlai olbmui birra sardnot, guđek ječaidæsek rakadek sakramenta varas.

Vuostačedin mi læp oapatam nuft, atte i dokke, atte mi gaddep, atte mi min ječaidæmek famoi bokte mattep ječaidæmek rakadet sakramenta varas, nuftgo dak læk dakkam, guđek sin rippa-dovdastusasek bokte ja æra dagoi bokte læk daltom ječaidæsek dokkalažžan dakkat sakramenta vuostaivalddet. Dat læ hirmos čagjadus ja boastoadnem, ja dak, guđek læk algatam daggarid, galggek duodalažat nevvujuvvut dain erit hæittet daihe sakramentast gukkas ječaidæsek erit doallat.

Nubbe rakadus, mi dakkujuvvu osko siste, ja man birra læ ouddalist sardnujvvum, læ dat rievtes rakadus, mi boatta ja boccida Ibmelest. I dat oro dast, atte olmuš alo dovdada, atte son læ aibas dokkalaš; dastgo gosa dalle osko šad-

daši? mutto dat šadda nuft, atte Ibmel sadne boatta mu lusa alma mu rakadusa daihe väketaga. Nuft ædnag mon berrim galle dakkat, atte mon manam dokko ja gulam daihe logam dam, vai dat čuocca mu vaibmoi. Ja dat læ dat rievtes rakadus; i dat læk vuodđoduvvum olmušlaš famo ja ape ala, mutto Ibmel famo ala. Damditi i læk buoreb rakadus sakramenta vuostaivalddem varas go dat, maid Ibmel dugjo min siste. Dat læ oanekažat sardnujuvvum rakadusa birra. De mi aiggop olbmuidgis ouddasæmek valddet.

Evangelium ja Ibmel sadne, mi læ sardne ja duodaštus Kristus birra, gačča muttomin dai ala, guđek æi vuostaivalde dam, mutto bigjek dam avca jurddagestesek erit, ja dat gačča, nuftgo Kristus cælkka Luk. 8, 5, balgga gurri, dat læ, garra vaimoi sisa.

Dasto vela læk ærrasak maidai, guđek læk bahas olbmuk ja læk cieggam čiegnælet baha dabi sisa. Vaiko si vela gullekge dam ja æige vuostalaste, de dat i goitge čuoce dađe losebut sin vaibmoi. Dak mattek galle sardnot Ibmel sane birra, mutto æi si læk bigjam dam mielasek vuollai.

Goalmadassi dak læk bahamusak, guđek vela vašotek evangeliuma. Dai birra cælkka Kristus Mat. 7, 6: Allet adde bædnagidi dam, mi læ basse, alletge balkest din bærralidadek spini ouddi.

Mañnemussi gavdnujek muttomak, guđek læk daggarak go dat guovtes dam evangeliumest. Di oaidnebetet, moft osko sist vaillo; dastgo si celkke naft: Mi doai voimek, atte son læi dat, gutte galgai lonestet Israel, dego si aiguse cælk-

ket: Æp mi dal diede, moft dat dal gævaš; son læ dal jabmam, ja jos son fastain ællaši ja bajas-
 čuožželifči, de i son mate goitge lonestet alb-
 muga ja šaddat gonagassan. Nuft si doivvu, atte
 lonestæbme læi duššen šaddam. Damditi dat guov-
 tes gullaba dai særvvai, guđek maistek galle
 evangeliuma vaimostæsek æige dato, atte olbmuk
 bagjelgečček ja vuostalastek dam, mutto læk goitge
 nuft hærđotæmek, atte æi siđa ouddan boattet, nuft
 gukka go dovđdek, atte si æi læk nuft nannosak,
 go herriše, daihe buöllemen vuoina siste; si nuft
 dasto dollek ječaidæsek erit æige dato boattet sa-
 kramenti, ouddalgo dovđdek ja fuobmašek, atte si
 læk nannosak oskost. Daidi gulla evangelium,
 jos vela muttommin guossalekge, nuft vissaset go
 si læk morrašest ječaidæsek diti, dovđdek sin dav-
 dasek ja mielastæsek dattuk dast luovos bæssat.
 Dak galggeek avčotuvvut boattet ja gæsotuvvut
 Kristusa lusa.

Dastgo dat læ osko lakke, atte olmuš dovdda
 su hægjovuodas ja datto mielastes dast luovos
 bæssat. I oktage galga vuorddet, dassačigo Ib-
 mel dagaši erinoamaš ibmaš su oudast ige dagaše
 su vuostai nuftgo ærrasi vuostai, gæidi son adda
 armos evangelium ja sakramentai bokte. Dastgo
 Ibmel læ addam ja ouddanbigjam davvera min
 ouddi, vai mi dobbe, namalassi sane ja sakramenta
 siste, viežžap dam. Damditi, go don dovđak du
 hægjovuodad, galgak don dokko mannat ja cælk-
 ket: „Hærra, mon læm jorralam, mutto mon da-
 tušim mielastam læt nanos. De don læk dal mi-
 gjidi asatam sakramenta, vai mi daggo bokte cak-
 kētep ja nannip min oskomek ja dam lakkai gavdnap

væke. Damditi mon læm dast ja aigom dam vuostaivalddet.“ Dam lakkai galgga olmuš ječas jeddit ja adnet sakramenta iloin, go mi dovddap, atte osko mist vaillo, ja mielastæmek dattop væketuvvut, nuft atte mi bivddep væke ja famo dobbe, gost dat læ gavdnamest.

Dastgo ik don galga dakkat Kristus garra hæraran, mutto divte su læt danen, mi son duodast læge: rigges, valljogas arbmo. Jos don dovddak vaimostad, atte i dust læk daggar vissesvuotta daihe osko, ja don almake mielastad datušik oskot, de ik don galga hærdotuvvat ja ballat sakramentast erit, mutto aito dobbe occat væke, vai du osko cakketuvvu ja lasetuvvu. Dastgo vaiko muttomak læk hirbmadet rangaštuvvum, damditi go si læk navdašam sakramenta dokkimættosen ja alma oskotaga, de dak goitge læk dušše dak, gæi birra mi læp ouddalist sardnom: garra ja navcates vaimok. Mutto don galgak dakkat ja jurdašet naft: „Hærra, gæča, dobbe læ sadne, dast læ mu hægjovuotta ja davdda! nuft don læk ješ cælkkam: Bottet deiki mu lusa buokak, guđek barggabetet ja lepet losidattujuvvum! ja mon addam digjidi vuoinadusa, Mat. 11, 28. Gaddakgo don, atte son læ cælkkam dam daidi, guđek læk juo buollemen ja nannosak oskost? Su rika i læk rakaduvvum, damditi go son datto vanhurskasid goččot, mutto damditi go son datto væketet suddogasaid ja dakkat sin sivvojen. Gutte hægjo læ ja dam dovdda, son mannus sakramenti ja diktus ječas dobbe væketuvvut!

Mutto dast læ vela joavkko, mi i læk rievtes balgga alde. Dastgo mist læk profetak duobbeld dabbeld dam ædnamest, guđek oapatek olbmuid læt

ila roakkaden ja sardnot Ibmel majestetalašvuodain dego skomakar-rængain. Daid gudnetes ja čävllas vuoiñaid i galga olmuš i eisige čuovvot. Dastgo buorre læ, atte don læk hærdotæbme ja njaiggo, atte don suorgganak ja doargestak; daggar balo mon im ane bahan; læge fal daggar balost ja mana nuft sakramenti, vai du oamedovddo nannijuvvu. Mutto daid čävllas vuoiñaid ja stivrakættes oivid, guđek mænnodek čävllaivuodain ja dattuk Ibmela vuostalastet, dain son i fuola.

Damditi don galgak vuoledet ječad ja ællet balo siste, nuft atte don dovdak du doargestæmad ja hægjovuodad ja mielastad datušik osko oažžot. Jos don gavnak dam ječad siste, de gite Ibmela; dastgo dat læ visses dovddomærkka, atte sadne læ čuoccam ja guoskam dudnji ja harjeta, bagge ja agja du. Mi oskoid dat lifči, jos mon manašim dokko alma balo ja doargestæmetaga, man bokte goitge osko galgaši harjetuvvut? Dastgo dat jur aito læge osko luonddo, atte dat čajet famos balo siste, jabmem siste, suddo siste ja buok siste, mi dakka olbmu hærdotæbmen ja arggen. Damditi, go don dovdak ječad daggaren, de læ aito vuogas aigge sakramenti mannat, de læ oskoi dakka-muš. Ja dast læk čiegos ripak avkalažak, go don manak ibmelbalolaš olbma lusa, almostattak sudnji du mæddadusaid, anotak rađe ja čuovok su rađe, go son gavnaš, atte don læk dokkalaš sakramenti mannat. Dastgo aito danen lækge ripak ja sakramenta — muđoi olmuš daid i darbašivčege — ja dam varas dak læk asatuvvumge, vai hægjos oamedovddo, mi læ suddost deddujuvvum, gavnadna væke.

Dal don cælkak: Maid dalle dagam, go mon læm nuft aibas laikke ja galmas, atte i must læk i mikkege haloid dasa, ja go dovdam goitge burist, atte mon dam darbašam, mutto daddeke evangelium ja sakramenta æba munji njalgid, nuft atte orro, dego juokke osko-čuonam vaimo siste lifči aibas časketam? Vastadus: De ik don galga goitge erit ajetallat. Dastgo nuft gukka go don daggarid dovdak, de ik don læk vela billašuvvam ikge læk nuft navcatæbme go dak, gæi birra mi læp ouddalist sardnom; dastgo alma don datušik mielastad læt buollemen. Damditi don galgak dakkat naft: Valde Ibmel sane ouddasad, mana ja gulddal, go dat sardneduvvu, loga dam, čale dam, ja vela lavloge dam, æreb dam atte don muđoige anak ja guoratalak dam; de don alma šaddak dovdad juoida, dat i væltege, ja mana dasto sakramenti ja cælke: „Hærra, mon læm nuft cælkemættom laikke ja hiðes; damditi mon boadam, vai don væketak mu ja cakketak mu vaimo. Ik don darbaš jurdašet dam ala, moft don buoremus lakkai galgak ječad rakadet, vai don dokkalažat vuostaivaldašik sakramenta; dastgo don læk juo rakaduvvum, go don dovdak, atte don mielastad datok væketuvvut, ja go hætte du viggata, nuft atte don manak dokko.

Dat læ munjige davja dapatuvvam, atte must læ læmaš ballo sakramentast, ja atte mon læm æmbo ja æmbo doallam ječčam dast erit; mutto go mon oidnim, atte mu dille i buorranam, de mon ferttijim dokko mannat. Dam sæmma di maidai šaddabetet dovdad, nuft atte di oaidnebetet, atte dat læ bærgalaga vuoigŋa, mi dam lakkai gæssa olb-

muid dast erit, nuft atte si, maðe argebut si dollek ječaidæsek dast erit ja aigguk vuorddet, dassačigo si osko vaimostæsek dovdeek, daðe gukkubuidi bottek dast erit, nuft atte mañnemusta, jos dam dilest bissuk, buok hallo ja halidus evangelium ja sakramenta mañnai sist časka æige šat dokko boaðe. Damditi don galgak hæittet daggar mielast ja daggar ballamest erit, mannat alltari ja rokkadallat Ibmela, vai son veketifči du. Jos don dam davja dagak, de don šaddak dovddat, atte don oažok ain æmbo halo dasa, maid don muđoi ik livče ožžom. Damditi mon huorren anašim, atte di mænmodifčidek nuft, ja atte hui ædnagak dist sakramenti manaše halidusain dam mañnai, atte di ožušeidek æmbo halo dasa ja šaddašeidek nannosæbbun ja nannosæbbun. Muđoi, jos don ik mana dokko, de bisok alo galmasen ja šaddak alelassi galbmasæbbun ja galbmasæbbun.

Daina di dal galggabetet ječaidædek jedđit, ja di šaddabetet dovddat, atte dat læ duotta, jos di fal gæččalepet. Dastgo vægjemættom læ, atte Ibmel sadne i buvtaše šaddo ja avke. Nuft læ Ibmel cækkam Esai. 55, 10. 11: Mu sadne, mi vuolgga mu njalmest olgus, i galga guorosen ruoktot maccat mu lusa; mutto dat galgga dakkat, masa monlikom. Nuftgo arvve ja muotta gačča alimest vuolas ja laktad ædnama ja dakka dam šaddolažžan, nuft galgga mu sadne læt. Alma dat sadne galgaši dakkat min jallon ja roakkaden, jos mi vela muđoi læpge galbmasak. Ibmel armost mist læ Ibmel sadne; damditi mi herrišeimek giedaidæmek bajedet ja gitet Ibmela. Man ædnagak læk

dam mailmest, gæin dat i læk! Moft di dal mu-
doi mattebetet sakramenti boattet? Sane siste dist
læ dat valljogasvuotta ja buok dat rakadus, mi læ
dasa darbašlas. De dist læk suddok maidai valjet
bagjelistadek. Damditi, go Ibmel cælkka, atte su
sadne i galga læt šaddotaga, ja don anak dam, de
don šaddak, jos ik don ane dam duššalažžan, mutto
duođalašvuodain, æppedkættai dovddat ja fuobma-
šet juoida, ja mađe æmbo don nuft sane anak,
dađe buorebut don šaddak sane famo dovddat.
Nuft baha jurddagak æi mate du vaimost læt, atte
don, go don valdak muttom oase čallagest oud-
dasad ja logak dam, daihe go don boadak muttom
ærrasa lusa ja sarnok suina dam birra, ik
bæsa jurddagin ja baha anestumin luovos, nuft atte
oažže jaskuda. Dam mon læm davja gæččalam,
ja jos di aiggobetet dam gæččalet, de di šadda-
betet maidai šaddoid gavdnat ja dovddat, atte dat
læ, nuftgo Ibmel cælkka. Maid æra rakadusaid
don datok?

Igo dast læk galle, atte don boadak nuft guk-
kas, atte dust læ Ibmel sadne, mi gæsot du, ja dasa
vela dovdkak du hædad, mi maidai avčot du alttari
mannat? De læ Kristus maidai dast ja vuordda
du, vai son oažžo du væketet; maid son galgga
vela dakkat? ja dast i læk oktage erit čulddujuv-
vum ærehgo dak gudnetes olbmuk ja oagjebas
ja guoktelaš olbmuk, gæin i læk duođalaš aiggo-
muš. Damditi don galgak dokko mannat Kristus
bovddima ala ja nannoset oskot, atte Kristus gæčča
sagga čiegnalebbui du vaimo sisa go don ješ,
maid don dast evangeliumestge oainak. Dat ol-
mairieboguovtes æba gal livče daiddam duostam

savvat dam, mi dast sodnoidi dpatuvai; mutto sodnoidi dpatuvva goitge daggar arbmo, atte Kristus boatta sodno lusa, go soai læba sardnomen su birra, ja almostatta ječas, nuft atte soai dovd-daba su. Daggo bokte šadda sodno vaibmo nuft illoi, atte æba maša šat orrot, gost læba, mutto viekkalæba dai æra mattajegji lusa ja muittalæba sigjidi, moft Hærra læ almostattam ječas sodnoidi. Dalle soai læba dievva daggar ilost, maid soai æba læm duostam savvat. Savvaldak sodnost læi; mutto dat oroi nuft čiegŋalet sodno vaimo vuodost, atte æba soai ječa mattam dam oaidnet. Vaimo dille læi daggar, atte soai æba livče maidege miela-stæbbut dattom, go atte Hærra Kristus lifči fastain bajas čuožželam ja šaddam gonagassan. Ibmel gæčča nabbo dalle čiegŋalebbui vaimo vuđui go mi ječa, ja adda maidai migjidi æmbo, go mi mat-
 tep savvat. Nuft dakka son dastge: go don dov-
 dak, atte ik don læk nuft buollemen, go don mie-
 lastad datušik, de son gæčča čiegŋalebbui du vaimo
 sisa go don. Damditi ik don galga bataret sa-
 kramentast erit, mutto dorvolažat dokko mannat.

Bija dasa vela buok evangeliumi oudda-mær-
 kaid čalmidad ouddi. Basse Pietar maidai læi ila
 argge, go Hærra aigoi bassat su julgid, ige ib-
 merdam, atte su hælte dagai dam darbašlæžžan.
 Su vaimo dille læi goitge daggar, atte son dar-
 baši Kristusest bassujuvut, maid son dallanaga
 dastmaŋŋel cælkka: Hærračam! ale basa duš-
 sefal mu julgid. mutto maidai giedaid ja
 o aive, Joh. 13, 9. Daggar læ maidai min vaimo
 dille; mi oaidnep, atte min Hærra Kristus aiggo
 min væketet, mutto mi læp goitge nuft argek, atte

mi ballap sust, æpge ane su buorrevuoda nuft alla arvost, go mi cælkkep. Dastgo jos mi anašeimek su danen, mi son læ, de mi maidai cælkašeimek nuftgo Pietar: Ale basa duššefal mu julgid, mutto maidai giedaid ja oaive, ja jurdašifēimek naft: „Dal mon aigom dorvolažat mannat sakramenti, jos vela ain æmbo suddo oruši mu bagjelist.“ Sæmma lakkai læ nubbe æra hasse Pietara ouddamærkka Luk. 5, 6—8. Go si legje čokkamen skipa siste ja ožžu nuft ollo gulid, atte sin nuotte gaikkanišgođi, de suorggani Pietar ja celki: Hærračam, vuolge mu lutte erit; dastgo mon læm suddolaš olmai. Dast son ballagoatta sust ja goččo su vuolgget luttet erit, go son aito galgai goččot su lusas boattet. Nuft arges luonddo dakka juokke sajest, balla Kristusest, gutte i læk goitge mikkege æra go aive buorrevuotta ja læ lakkasist, boattem diti juokkehažži vækken. Damditi mon læm cælkkam, atte olmuš i galga dakkat Kristusa garra hærran, mutto diktet su læt usteblaš hærran ja bæsten, gutte i bivde maidege æra go bæssat suddogasaid væketet. Damditi galgga juokkehaš sani ja ouddamærkaiguim gæsotuvvut ja avčotuvvut boattet su lusa.

Dat læ galle čielggaset sardnujuvvum osko luondo birra, dastgo dušše dat mist vaillo, atte æp mi ibmerd riehta osko lage. Dakket damditi, nuftgo dast læ celkkujuvvum; ribmet ja gæččaleket dam, de gal fuobmašæbme ja dovddo čuovvo, ja mađe æmbo don dam dagak, dađe æmbo jedđitusa ja famo don dovdak, ja mađe dokkimætto-sæbbun don gavnak ječad, dađe æmbo don galgak Ibmel sane ouddasad valddet, gullat, lokkat ja sard-

not dam birra, de don galle gavnak ja dovdak juoida, mi njalgid dudnji ja likkata du. Dasa vela don galgak rokkadallat ibmeli ja cælkket nuftgo apostalak Luk. 17, 5: Hærračam, laset munji osko. Mana nuft sakramenti, de don nannijuvvuk. Mutto jos don aigok du hærdotesvuodad ila mieđtet, de ik don boade dokko goassege; dastgo don roakkasak dasa, atte don datok dovddat ikge oskot. Du oasetesvuodad don ferttik galle dovdat ja du doargestæmad. Mutto dalle læ juo buristge aigge, atte don manak sakramenti, ja jos vela læžakge hægjo oskost, de don ik galga dast ječad erit doallat; dastgo i son aigo du luttet erit hoigadet, dainago son dušše damditi læ lakkasist orrome, vai son oažžo nannit hægjo ja jedđit daid, gæk læk suorgganam.

Buok dat mu dato mielde i galgaše sardneduvvut navcates olbmuidi daihe min villehægaidi, mutto dušše daidi oamedovdoidi, mak læk argek ja hægjo, ja muttomin maidai jorrak, amasek si hærdotuvvat, mutto vai si dittek, gost si galggek bivddet væke ja jedđitusa. Nuft læ muttom boares okto-asse cælkam ovta buore sane; go son oini, atte muttom viellja læi hægjo ja hærdotæbme, celki son: „Ale, vieljačam, ik don galga nuft dast ječad erit doallat; mudoi don daidašik nuft gukkas dast erit gaidat, atte don boadašik aibas dast erit.“ Dastgo dat læ ballamest, atte mađe gukkeb mi doallap ječaidæmek dast erit, dađe galbmasæbbun ja laikebun mi šaddap. Dak galggek — nuftgo davja læ celkkujuvvum — doallat ječaidæsek dast erit, guđek ellek ibmelmættom ællemæ æige ollinge jurdaš ječaidæsek jorggalet.

Mutto dak, guðek mielastæsek datuše ječaidæsek buoredet, guðek dovddek sin suddosek ja mielastæsek datuše dast erit čovddujuvvut, ja guðek oidnek, atte æi si mate ješ ječaidæsek væketet, dak galggek deiki boattet, vai gavdnek væke.

Dast di oaidnebetet, manne Ibmel læ mærredam ja asatam, atte su sadne alo galgga sardneduvvut, ja manditi dat i galgage bagjelgeččujuvvut. Duotta dat læ, atte sadne vuoinataga i abot maidege; mutto dainago Ibmel, dat buokvægalaš, ješ cælkka, nuftgo mi læp gullam: Mu sadne, maid mon addam sardneduvvut, i galga guorosen ruoktot maccat, de i galga olmuš dast erit ajetallat; dastgo son datto sane bokte Bassevuoina vaimo sisa addet ige gierda, atte don čuožok ja gavkak ja vuordak, atte son galgga addet dudnji mærka almest, ja dam bodda don ik ane sanest ja sakramentast avvira. Son adna ješ sane alla arvost ja ramed dam sagga; dastgo son læ arvvalam, atte son daggo bokte datto addet su armos, nuftgo Kristus cælkka Joh. 6, 44. I oktage mate boattet mu lusa, ærebgo ačče oažžo gæsset su. Moft ačče min gæssa? Kristusa bokte. Moft Kristusa bokte? Sanin. Nuft avčot ja gæsot son du. Jos dalle du hætte du agja, de mana roakka ouddan ja vaide du varnotesvuodad, mutto valde ainas sane mielad.

Mutto bija dam Ibmel halldoi, man bissovažžan don galgak bissot, ja mana dal dokko, dainago dust læ sadne ja don dovdak du varnotesvuodad; de sadne ješ du oapata, moft don galgak ječad rievtoi rakadet sakramenti mannam varas. Dastgo dobbe don galgak vaiddet Ibmeli naft ja cælkket:

„Hærraçam, mon læm suddogas imge mate ječčam væketet ječčam famoin; damditi mon boad̄am, vai don væketifčik mu.“ Go must læ dat arbmo, atte Ibmel sadne læ munji vaimolaš rakis, nuft atte dat illo-datta mu ja læ munji havske, de i must læk mikkēge heđid. Dastgo alma dat fertte læt stuora dingga, atte Ibmel adda munji su sanes ja dakka, atte dat njalgid munji, ja atte mon dasa likom. Jos mon vela im lækge nuft nanos, go mon berrišim, de mon šaddam goitge aige mielde nanno-sæbbun, nuft atte mon maŋnemusta boad̄am dam ragjai, atte mon satam dovdastet dam balotaga ja bigjat hæggam dam oudast. Damditi Kristus cælkka: Rokkadallet, de digjidi addujuvvu; occet, de di gavdnabetet; goalkoteket, de digjidi rabastuvvu. Dastgo juokkehaš, gutte rokkadalla, son oažžo, ja gutte occa, son gavdna, ja gutte goalkot, sudnji rabastuvvu. Mat. 7, 7. 8.

De mon aigom oskaldasat din nævvot, vai di mænnodeket visaset dam aše harrai. Mi læp vuoig-gadvuođain daid dubmim, guđek sin dagoidæsek-guim dustek ječaidæsek rakadet sakramenta vuostaivalddem varas. Mutto daid, guđek dovd-dek hædesek ja oidnek, atte si sin ječaidæsek famoiguim æi nagad maidege æige mate nævvot daihe væketet ječaidæsek, daid mi læp gæsoam dasa; dastgo daggarak ožžuk audogas šaddo sakramenta adnujume bokte. Damditi, go don læk morrašest, de mana muttom ibmelbalolaš olbma lusa ja vaide sudnji du suddod ja hægjovuodad ja cælke: „Gæča, mon læm jorralam, mutto datušim mielastam faštain čuožaldattujuvvut, ja bivdam

rade, moft mon galgam mænnoðet.“ Sust don galgagak jedditusa vuostaivalddet ja diktet du viggatuvvut sakramenti mannat, vai don daggo bokte nannijuvvušik. Dastgo dušše damditi dat læ asatuvvum, vai mi daggo bokte jedđijuvvušeimek ja nannijuvvušeimek. Damditi ik doñ galga eisige diktet ječad dast erit agjujuvvut. Jos don dovðak du arggevuoðad, de læ du dille buorre, dastgo don ferttik du varnotesvuoða dovddat¹⁾. Jos don

¹⁾ Buok dokkalažamus sakramenta vuostaivalddet læ olmuš dalle, go son læ buok dokkimættosæmus dasa, ja olmuš i læk fastain goassege dokkimættosæbbo dam vuostaivalddet go dalle, go son læ dokkalažamus. Dat galgga arvveduvvut naft: Go olmuš dovdda ječas arggen, vaivašen ja armo darbašægjen, de matta son daggo bokte vuostaivalddet Ibmel armo ja læ dokkalažamus dam vuostaivalddet. Olmuš oažžo uceeb ballat jabmemest ja helvetest go sakramenti mannamest daina oaivvelin, atte son oalgota ječas læt dokkalažžan ja nuft makkaš buktet Ibmeli buttes vaimo, maid olmuš baica galgaši occat ja oažžot sakramenta siste. Dat læ visses ja nanos sadne, maid bæste læ cælkkam, Mat. 9, 12. Dærvas olbmuk æi darbaš dalkastægje, mutto dak guðek læk buoccame. Dastgo nuftgo son i ouddal læk boattam goččot vanhurskes olbmuid, nuft son i maŋhelge ige dalge boađe goččot vanhurskasid, mutto suddolažaid jorggalussi. Damditi galgga jorggalus galle šaddat sakramenta vuostaivalddujume ouddal, mutto vela æmbo dam maŋhel. Son læ du Ibmel, ige son darbaš du burid, mutto son arkalmasta dudnji ja boatta du lusa dudnji addem varas su burines.

dam ik dovda, de du dille i læk buorre, ja dalle buoreb læ, atte don doalak ječad sakramentast erit.

5.

Rakisvuoda birra, mi læ sakramenta rievtes ja dokkalaš adnujume šaddo.

Go don læk sakramenta vuostaivalddam, de riema du oskod harjetet. Dastgo sakramenta dakka dam, atte don matak cælkket: Dobbe mon læm diettelaset gullam dam sane, atte mu suddok læk munji andagassi addujuvvum, ja dasa vela læm diettelaset mæarka mu njalminam vuostaivalddam; dam mon matam duodaštet, nuftgo mon maidai læm dam albmoset dovdam bærgalaga ja buok mailme oudast. Go dal jabmem ja baha oamedovdo du gæččalæba, de oažok adnet vuoinadusa dast, maid don læk gullam ja vuostaivalddam, bærgalagain ja sudoin vuostehago dakkat ja nuft nannit du oskod ja dakkat du oamedovdod ilolažžan lbmel oudast.

Oskost čuovvo kristalaš rakisvuotta, mast olmuš galgga maidai darkkelet avvira adnet. Dastgo mi læp maidai gædnegasak diktet sakramenta avke ja šaddo ittet ja čajetet, atte mi læp dam avkenæmek vuostaivalddam. Mutto šaddo læ dat, atte mi fastain addep ječaidæmek borrujuvvut, nuftgo mi læp borram ja jukkam min Hærramek Kristusarubmaš ja vara, nuft atte mi maidai cælkkep min lagamužžasæmek daid sanid: Valde, bora ja juga, ja dat i galga læt læikka, mutto duodast, atte don æddak ječad obba du hægainad, nuftgo Kristus dai sani siste læ addam dudnji ječas oktari buok daina, mi

son læ, dego son aigusi cækket: Dast dat læm mon ješ, gutte addujuvvum du oudast; dam davvera mon dudnji addam; mi must læ, dat galgga maidai dust læt; jos dust mikkege vaillo, de dat galgga must maidai vaillot; dast dust læ mu vanhurskesvuotta, ælem ja audogasvuotta, nuft atte i suddo ige jabmem, i helvet ige mikkege heðid galga oažžot famo du bagjel; nuft gukka go mon læm vanhurskes ja ælam, nuft gukka galgak donge læt sivvoi ja bissot ællen. Daggar sanid sardno son migjidi; daid mi galggap doppit ja sardnot sæmma lakkai min lagamužžasæmek, æ pduššefal njalmin, mutto maidai dagoinge, namalassi naft: Gæča, rakis vieljačam, mon læm ožžom mu Hærram; son læ mu, ja must læ dal galle ligas, vela buok valjogasvuotta; de valde donge, mi must læ; dat galgga buokrakkan læt du, ja mon aigom maidai dam du ouddi bigjat; jos dat darbašuvvu, atte mon jamam du oudast, de mon aigom damge dakkat. Dat mærræ læ dast dam sakramentast migjidi bigjujuvvum, vai daggar rakisvuoda čajatus lagamuža vuostai idaši min lutte.

Dat læ galle duotta, atte æp mi mate boattet nuft gukkas, atte šaddašeimek nuft ollesen, atte guttege bijaši sielos, rubmašes, obmudagas ja gudnes guoimes oudast. Mi ællep vela oaže siste, mi læ nuft čiegnælet ruotasmuvvam min sisa, atte æp mi mate diktet dam mæрка ja daggar čajatusa čielggaset albma boattet. Dam hægjovuoda diti læ Kristus maidai asatam dam sakramenta harjetussan, vai mi dobbe viežašeimek, mi dam dafhost mist vaillo; dastgo maid don mudoi aigok dakkat, go ik gavna daggarid du lutte? Don galgak

vaiddet damge sudnji ja cækket: Gæca, dam dafhost mon im læk vel olles, atte don addak munji arvvaset ja valljogasat, mutto mon im mate dakkat nuft mu lagamužžam vuostai. Dam mon dudnji vaidam ja rokkadalam: adde mu šaddat nuft riggesen ja nuft famolažžan, atte monge matašim dam dakkat. Ja jos vela læžžage vægjemættom, atte mi galgašeimek šaddat nuft ollesen, de mi galgap goitge šuokket dam maŋŋai, ja jos vela ollo mist vailloge, de æp mi galga goitge dorvotuvat, nuft duodai go mist læ bissovaš halidus, atte mi mielastæmek datušeimek dam dakkat.

Mutto dat i læk rakisvuoda daihe ječas addema uccemus oasse, atte mon matam mu cævllaivuottam luoitet. Mon væjam galle mu vaivinam ja bargoinam rabadet mu lagamužžasam aiggasaš buore ja dakkat sudnji rumašlaš, væke; mon satam su maidai væketet oapatemin ja oudastrokkadusain; mon satam su maidai oappaladdat ja jeddit, go son læ buoceme ja morrašest, galletet su, go son læ nælgest, luovos oastet su, go son læ fanggavutti šaddam j. n. v.; mutto buok stuoremus dat læ, go mon væjam guoddet lagamužžam hægjo- vuoda. Dat sivva læ goitge min duokken alelassi, atte æp mi mate dam dakkat nuft ollaset, go Kristus læ dam dakkam. Son læ dat buttes, čielgga bæivaš, mast i læk mikkege mierkaid; mutto min ječaidæmek čuovgga i læk balljo daggar go cakketuvvum oalgga dam bæivača ektui. Su lutte læ buolle omman, dievva dolast ja olles rakisvuodast; son læ goitge duttavaš, go mi dušše cakketep ucca ginttalaža ja dušše uccanašge dakkap, dego mi aigūšeimek diktet rakisvuoda ouddan

čuvvggit ja buollet. Dat læ dal dat sivva, maid mi buokak oaidnep ja fuobmašep gutteg guoib-mamek lutte; mutto damditi i galga duodai oktage dubmit ja cækket: Dobbe i læk Kristus. Gæča, moft son, evangeliumi mielde, davja luoitta su olbmuides mænnodet jallat ja guossalet, ja de boatta sin jallavutti vækken su visesvuodaines, ige dubme sin gadotussi, mutto gierdda sin hægjovuoda ja cælkka sigjidi Joh. 13, 33: Gosa mon manam, dokko epet di mate boattet, ja v. 7 cælkka son Pietari: Maid mon dal dagam, dam ik don dal dieđe. Daggar rakisvuoda bokte i son ane su vanhurskesvuodas, duomos, famos, mavsatallames, rangaštusas ja dam vuoig-gadvuoda, mi sust læ min ja min suddoi bagjel. Son mataši galle min dubmit min jallavuoda diti, mutto i son goitge daga æmbo, go atte son cælkka: Don mænnodak bahast, ik don dam ibmerd. Mutto i son hilgo min, mutto jedde min. Damditi mon cælkam, atte i dat læk ucca rakisvuoda čajatusaš, atte olmuš matta gierddat su lagamužas hægjovuoda, go son læ rašše oskost daihe rakisvuodast.

Mutto vaiko Kristus čajetage ječas nuft usteb-lažžan su mattajegjides vuostai, i læk goitge mist loppe hægjovuoda daihe suddo miedetet. Dastgo go son cælkka Pietari: Maid mon dal dagam, dam ik don don dal dieđe, mutto don šad-dak arvvedet dam dastmanŋel, de son læ dušše bigjam hægjovuoda vuorddem vuollai ja gierddam dam, dego son aiguši cækket: Du jier-metesvuoda ja hægjos osko mon aigom du diti gierddat ja du sæstet, jos don bisok dam dovdost, atte

don darbašak ouddanet, ja datok dam ala barggat; mutto im mon daga dam, vai don šaddašik laikken ja oagjebassan.

Damditi æp mi galga, go mi læp sakramenta vuostaivalddam, dast aše valddet laikken šaddat, mutto mi galggap læt viššalak ja avvira adnet dast, atte mi ouddanep rakisvutti, adnet morraša lagamužžamek darbašvuoda oudast ja geiggit sudnji gieda, go son gilla ja darbaš væke. Jos don dam ik daga, de don ik læk kristalaš daihe goit hæjos kristalaš, vaiko don vela ramadalačakge daina, go don sakramenta siste læk vuostaivalddam Hærra oktan buok daina, mi son læ.

Jos don datok læt visses, lækgo don avkin sakramenta vuostaivalddam, de ik don mate dam buorebut fuobmašet go vuttivaldededinad, moft don ječad gævatak lagamužad vuostai. Ik don darbaš jurdašaddat, maggar darkkelvuotta dust læ læmaš, daihe man sagga sanek du vaibmoi njalgidek. Dak læk galle buorek jurddagak, mutto daggo bokte ik don almake oažo vissesvuoda ja matak bettjuvvut. Jos don datok vissesen šaddat dam ala, atte dat læ dugjom su famos mielde du siste, de vuttivaldde, maggar miela don anak lagamužad vuostai. Jos don dalle gavnak, atte sanek ja mærkka daihe sakramenta njuorasmatta ja likkata du, nuft atte don læk du vašalažžasad buorre ja væketak du lagamužad ja læk sudnji vækken varnotesvuoda ja morraša guoddet, de læ du dille buorre; mutto jos don dam ik daga, de don bisok vissesmættomvuodast, jos vela čuode gærde bæivest navdašifčik sakramenta nuft stuora darkkelvuodain, atte don vela čirušik ilo diti;

dastgo daggar imašlaš darkkelvuotta, mi dam lakkai almostuvvu, i mavse maidege lhmel oudast ja læ baica æmbo varalaš go buorre. Damditi mi ferttip buok oudemusta duokkenæmek læt nannosak dam harrai, nuftgo basse Pietar cælkka 2 Piet. 1, 10: Adnet viššalvuoda nannim varas din goč-čujumadek buri dagoi bokte. Ješ aldesga læba galle sadne ja sakramenta nannosak; dastgo dam lhmel ješ duodašta oktan buok engeliguim ja ibmelbalolaš olbmuiguim; mutto dat vaillo vela du bælest, atte donge addak damanaga duodaštusa. Damditi, jos vela buok engelak ja obba mailbme duodaštifçi du birra, atte don læk sakramenta avken vuostaivalddam, de læ dat duodaštus goitge sagga hæjeb go dat, maid don ješ duodaštak; mutto dasa ik don mate boattet, muđoigo don gæčak du ječad dile, oidnugo dast, atte sakramenta læ dugjom du siste ja guoddam šaddo.

Jos dalle i čuovo mikkege šaddoid, ja don dovdak, atte don ain vela bisok nuftgo ouddal nai, ikge ane fuola du lagamužastad, de dust læ ašše æra lakkai mænnođet; dastgo dat i læk buorre mærkka. Mutto maid don aigok dakkat? Jos don vela dovdak baha halo, moare, gierddamættomvuoda j. n. v., de dust læ fastain hætte, mi ferte du viggatet ja agjet Hærra Kristusa lusa, nuft atte don vaidak sudnji dam ja cælkak: Mon mannam sakramenti ja bisom goitge daggaren go ouddalnai alma šaddotaga. Mon læm vuostai-valddam nuft stuora davvera; mutto dat orro mu lutte alma šaddotaga. Jos don læk munji davvera addam, de adde maidai, atte dat guodda šaddo ja sivdned æra vaibmolage mu sisa, vai mon gævatam

ječčam æra lakkai mu lagamužžam vuostai. Go don dalle riemak, vaiko vela dušše vehači, du odda ællemad čajetet, de don šaddak ain nanno-sæbbun ja ouddanak fabmoi bæivest bæivvai.

Dastgo dat ællem i læk ærago ællem osko siste, rakisvuoda siste ja basse ruosa siste. Mutto dat golmas æi šadda goassege ollesen min siste, nuft gukka go mi ællep ædnam alde, ja i guđestge dak læk ollaset ærebgo okto Kristusest. Son læ bæivaš, ja addujuvvum ja bigjujuvvum migjidi ouddamærkkan, maid mi maidai galggap čuovvot. Damditi gavdnujek alo min gaskast muttomak, guđek læk hæjok, muttomak, guđek læk nannosak, ja fast muttomak, guđek læk vela nannosæbbuk; dak mattek ollo gillat, dak ærrasak ucceb, ja buokak ferttijek damditi viggat Kristusa mielde ovtalakkasažžan šaddat. Dastgo dat ællem læ daggar vagjolebme, man siste olmuš hæitekættai ouddana oskost oskoi, rakisvuodast rakisvutti, gierddavašvuodast gierddavašvutti ja ruosast russi. I dat læk vanhurskesvuotta, mutto vanhurskesen dakkujubme, æp mi læk vela boattam dokko, gosa mi galggap; mutto mi læp buokak balgga ja matke alde, gost muttomak læk gukkebuidi joavddam go ærrasak. Ibmel læ duttavaš, go son min gavdna bargo ja aiggomuša siste. Go son datto, boatta son farga ja nanne osko ja rakisvuoda ja sirda min čalbmeravkkalam boddast dam ællemest erit almai. Mutto nuft gukka go mi ællep ædnam alde, de mi ferttip alo guoddet guim guimidæmek, nuftgo Kristus læ min guoddam, dainago i oktago mist læk aibas olles.

Go mi aico læp sakramenta vuostaivalddam, de mi galggap rakisvuodast avvira adnet, man bokte mi duokkenæmek šaddap nanosen dam harrai, læpgo mi vuostaivalddam sakramenta manenge avkken, ja dasa vela mattep čajetet dam ærrasidi, nuft atte mi æp viega dam lusa ja biso goitge alo daggaren go ouddalge. Damditi galggap mi, nuftgo mon læm cælkkam, min ječaidæmek ibmel-balvvalæme ja jurddagi guovlost erit gæččat ja gæččat min gævatusamek ala lagamužžamek vuostai ja duodalašvuodain guoratallat dam. Dastgo sakramenta galgga dam min siste dugjot, atte dat nubbastutta min ja dakka min æra olmučen. Dastgo Ibmel sadne ja dagok æi læk dugjokættai, mutto dakkek stuora bargoid, namalassi atte mi čovd-dujuvvup ja bestujuvvup suddost, jabmemest ja bærgalagast erit, æpge bala mastege, mutto šaddap fastain balvvalægjen daidi buok hæjomus olbmuidi ædnam alde, alma dam dovdakættai nuftgo noađe, mutto mi illodep, damditi go mi mattep soabmasa gavdnat, gutte darbaš min væke, ja læp balost, go mist læk nuft ollo buorek æpge ane daid riehta.

Jos dal sakramenta i dugjo daggariid, de dat læ ballamest, atte dat dakka vahaga. Mutto jos vela i dat ollasi čajetæža famos, de æi galga damditi dievasmættom ja hæjos olbmuk hilggujuvvut, mutto dušše dak, guđek læk laikek ja gudnetæmek ja gaddek, atte buok læ dakkujuvvum, go si læk viekkam dokko ja valddam sakramenta. Don ferttik æralagačen šaddat ja čajetet dam ællemestad; de don matak dam mærka bokte fuobmašet, atte Ibmel læ du lutte, ja de du osko šadda vissesen ja nanosen. Dastgo alma don matak dovdat, lækgo

don šaddam ilolažabun ja roakkadæbbun, go don læk læmaš ouddal. Don matak maidai dovddat, lækgo don sudnji buorre, gutte læ dudnji boastot dakkam, ja lægo du vaibmo njuoras dam vuostai, gutte læ buocemen. Dam lakkai don satak du ječad ællemest dovddat, jogo sakramenta læ šaddadam maidege šaddoid du lutte. Jos don ik dovda maidege dam harrai, de vaide hæđad ja vagjegvuodad Ibmeli, nuftgo mi galle buokak ferttip dakkat, nuft gukka go mi ællep, dainago i oktage læk olles.

6.

Loapatam-sanek.

Gasta siste mi garvotuvvup čabba, buttes, vilges biktasa sisa; dastgo Kristusa bokte mi oažžop buok dam andagassi addujuvvum, mi læ buttesmættom ja billašuvvum min siste. Mutto nuftgo dak, guđek mannek njalakas balgga mielde daihe daggar baikin, gost læ rappe ja durdde, farga njalakastek ja gačček daihe durddoduvvujek ærain, nuft maidai migis gaččap davja armost erit ja massep Bassevuoiņa suddoi bokte, mak šaddek ja dakkujuvvujek oamedovdo vuostai. Nuft gævai Davidi; damditi son dovdda dam hæđe ja rokka-dalla: Ale valde du Bassevuoiņad must erit, Salm. 51, 13. Ja dast læ Ibmel vaibmoladesvuotta maidai addam migjidi nana duodaštusa. Dastgo čoavddagak læk Kristusest girkkoi addujuvvum, vai dak, guđek æppedek, ležžekgo sin suddok sigjidi andagassi addujuvvum, galggek gullat min Hærra Kristus duomo, maid son datto

celkkujuvvut buokai bagjel, guđek morašteek sin suddosek diti ja mielastæsek dattuk dast erit čovd-
dujuvvut. Damditi læk čovddagak maidai danen,
atte Bassevuoiņa addaldak ođasmattujuvvu min
siste, ja osko, mi læ suddo bokte časkam, fastain
cakketuvvu.

Dam varas læ maidai min Hærra Kristus rub-
maš ja vara sakramenta asatuvvum, gost guokte
oase migjidi addujuvvujek: vuostačedin min Hærra
Kristus rumaš ja varra laibe ja vine siste; nubba-
dest dat čabba, hærvas loppadus, mi addujuvvu
juokkehažži, gutte daid basse mallasid navdaša,
atte Kristus rumaš læ addujuvvum min oudast,
ja atte su varra læ golgatuvvum min oudast min
suddoi andagassi addujume diti. Amas dal vaibmo
æppetet dam loppadusa harrai, de makso ja die-
vasendakkujubme suddo oudast geiggijuvvu ja
addujuvvu juokkehažži, gutte daid basse mallasid
navdaša, vai si dađe nannosæbbut galggeek dam
doppit ja oskot, atte Kristus rumaš læ addujuvvum
sin oudast ja su varra golgatuvvum sin oudast.
Ja dat aito læge dat rievtes balges, man mielde
olmuš boatta suddoi andagassi addujubmai ja fastain
oažžo Bassevuoiņa addaldaga, maid son læ massam
suddoi bokte oamedovdos vuostai.

Vaibmošuoatus. Hærra Jesus Kristus, gæča
mu varnotesvuoda ja vaivašvuoda bællai. Mon
læm vaivaš ja hædalaš, ja læm goitge nuft hided
dam du dalkkasa vuostaivalddet, atte im mon rievtoi
haliduvage du armo riggodagai maņņai. De cakket
mu sisa, o Hærračam, halidusa du armod maņņai
ja osko du loppadusad ala, amam mon mu hæpadlaš
æppeoskom ja šlieddasvuottam bokte moaratuttet

du, mu buok sivvomus ja buok rakislažamus Ibmelam. Amen.

Hærra, im mon læk dokkalaš, atte don manak sisa mu dake vuollai; mutto mon læm goitge darbašægje ja aibašam du væke ja armo mannai. De mon dal boadám, ige must læk mikkege, man ala dorvastam, ærebgo dat, atte mon læm gullam njalgga sanid, go don gočok muge du bævddai boattet ja loppedak munji, dokkimættom olbmui, atte mon galgam oažžot buok mu suddom andagassi addujume du rubmaš ja vara diti, maid mon boram ja jugam dam sakramenta siste. Amen. Rakis Hærračam, du sadne læ duotta, dam mon im æpped, ja du sane ala mon boram ja jugam oktan duina; munji šaddus du dato ja sane mielde. Amen.

O don rakis Hærra Ibmel, gutte dam ovdulaš sakramenta bokte læk goččom min muittet ja muittalet du gillamušad ja jabmemad, suova min du rubmašad ja varad sakramenta adnet nuft, atte du lonastusa fabmo bæivalažat dovddugodaši min siste.

Mi gitep du, Hærra, buokvægalaš agalaš Ibmel! go don dai audogas addaldagaiguim læk min apasmattam. Dal rokkadallap mi du vaibmolađesvuoda, vai don addašik migjidi daid sëmima addaldagaidad rievtoi boattet min oskomek nanostussan du ala, ja buolle rakisvuottan gutteg guimidæmek gaskast du barnad, Jesus Kristus min Hærramek diti. Amen.

Dal lekus Ibmel agalažat gitum,
 Gutte ješ min dast læ biebmam!
 Mi nælgge-guossen leimek dast su bævdest,
 Ibmel addus migj'di buorren!

Kyrie eleison!

O Hærra, hægad diti, maid addik,
 Duotta rubmašad ja du varad bokt',
 Jabmemad, givsad bokt
 Væket dal buok hæðest min!

Kyrie eleison!

Du basse rumaš læ min oudast addum,
 Vai mi ællem anašeimek;
 Ik stuoreb addaldaga mattam addet,
 Dam mi galgap gitoin muittet.

Kyrie eleison!

O Hærra, don min rakistak, jamak,
 Ja du varra dakka stuora ibmaša;
 Suddoid sikko buok,
 Ibmel læ dal arbmogas.

Kyrie eleison!

Væket dal, Ibmel, vai mist lifēi arbmo
 Rievtes balggai mielde mannat
 Vieljalaš rakislažat, nuftgo berre,
 Amas min dat biebmo dubmit!

Kyrie eleison!

O Hærra, ale valde Bassevuoiñ',
 Bæivest bæivvai adde su ain nannit min,
 Vai lassanæmest, rafhest
 Særvvegoddad bisoši!

Kyrie eleison!

(Landstad Nr. 69).